

vergadering **C149**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 16 februari 2023

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hinderpremie bij openbare werken en de beperkingen ervan – 1295 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de SALKturbo-projecten – 1343 (2022-2023)	9
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de studie van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid over de tewerkstelling van vrouwen – 1318 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nieuwe knelpuntberoepenlijst – 1352 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de groeiende knelpuntberoepenlijst – 1362 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toenemende knelpuntberoepenlijst en het opleidingsaanbod – 1369 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toeleiding naar knelpuntberoepen – 1411 (2022-2023)	15
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het beperkte bereik van de loopbaancheques – 1436 (2022-2023)	23
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantal hoogopgeleide werkzoekende Oekraïners – 1460 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van Oekraïense vluchtelingen – 1483 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het 'Aan de bak'-programma van VDAB – 1478 (2022-2023)	33
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de enclavewerking bij maatwerkbedrijven – 1485 (2022-2023)	35

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de erkenningsprocedure van de dienstenchequeondernemingen – 1507 (2022-2023)	37
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'fast track' voor buitenlandse onderzoekers – 1523 (2022-2023)	41

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hinderpremie bij openbare werken en de beperkingen ervan – 1295 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik weet niet of u dat weet maar ik ben in Brugge, de derde stad van Vlaanderen, schepen van Openbare Werken en Financiën. Maar Openbare Werken geeft veel hinder en veel vragen.

Ik zal onmiddellijk met de deur in huis vallen. Er is toch een beetje een tegenstelling in de wetgeving. Wat bedoel ik daarmee? Als bijvoorbeeld een ondernemer verschillende vestigingen heeft, bijvoorbeeld een chocoladewinkel van een bepaald merk of een zeepbedrijfje met een vestiging in de stad Brugge en in de stad Gent of in Waregem, of vijf winkels in een provincie, dan is het zo dat je maar één keer recht hebt op die premie per jaar, niettegenstaande de betrokken ondernemer er niet aan kan doen wanneer die werken vallen. Dat beslist de overheid volledig. Dat wordt in het Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD) ingegeven.

Om een lang verhaal kort te maken, hoop ik dat u als minister van Economie, die toch opkomt voor diverse ondernemers, het in plaats van per onderneming per vestiging zou toestaan. Anders zou ik een beetje in concurrentie kunnen komen met mijn collega, de burgemeester van Waregem. Dan zou ik zeggen dat die zijn werken en heel zijn plan van zijn investeringen moet aanpassen, want anders zullen de mensen die inkomens-, sluitings- of hinderpremie niet meer kunnen ontvangen. Omdat er geen coördinatie tussen de verschillende steden en gemeenten bestaat op dat vlak en ondernemingen niet alleen in eigen stad actief zijn, zou ik het logisch vinden dat die premie per vestiging en niet per onderneming is.

Ik hoop dat u 'ja' zegt. (*Gelach*)

De voorzitter: Minister, het kan een zeer kort antwoord zijn.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel collega. De hinderpremie openbare werken wordt toegekend op ondernemingsniveau. Wanneer een van haar vestigingen getroffen is door ernstige hinder bij openbare werken ontvangt de onderneming een forfaitaire premie van 2000 euro. Zoals bepaald in de regelgeving kan er pas opnieuw een hinderpremie worden toegekend na een periode van twaalf maanden na de laatste toekenning van de hinderpremie. Aan deze forfaitaire premie is geen enkele verplichting verbonden.

Als een tweede vestiging van de onderneming op een andere locatie binnen 12 maanden na de laatste toekenning van de hinderpremie ook met ernstige hinder door openbare werken wordt geconfronteerd, kan zij hiervoor geen bijkomende forfaitaire hinderpremie krijgen. Wel bestaat de mogelijkheid om voor die tweede vestiging de afzonderlijke sluitingspremie aan te vragen ingeval deze vestiging effectief gedurende minstens 21 opeenvolgende kalenderdagen wordt gesloten. Dit lijkt me een faire benadering.

Enkel als de werken en bijgevolg de hinder voor de tweede vestiging op een andere locatie langer aanhouden dan het wettelijke interval van twaalf maanden tussen twee toekenningen, zal de onderneming opnieuw automatisch geselecteerd worden en een forfaitaire steun kunnen genieten.

Het is dan ook niet aangewezen om de regelgeving aan te passen.

Eenzijds, indien de steun toegekend zou worden op vestigingsniveau, dreigt dubbele subsidiëring. Ondernemingen hebben soms meerdere vestigingen in dezelfde straat of binnen dezelfde hinderzone van een bepaald grondwerk. Bij de automatische selectie voor de hinderpremie op vestigingsniveau in plaats van op ondernemingsniveau zou dit resulteren in een dubbele toekenning voor dezelfde werken en hinder.

Anderzijds heeft een eventuele wijziging van de regelgeving naar een steunverlening per getroffen vestiging, zowel bij de forfaitaire hinderpremie als de sluitingspremie, ook een budgettaire impact die niet binnen het huidige budget is voorzien. Voor 2023 werd bij de begrotingsopmaak bij continu beleid een budget voorzien van 10 miljoen euro. We moeten de maatregel kunnen handhaven binnen deze enveloppe.

Ik meen dat we ons op dit moment moeten focussen op de ondersteuning van ondernemingen die getroffen zijn door de verhoogde energiekosten ingevolge de oorlog in Oekraïne. Het is belangrijk dat we de continuïteit van deze ondernemingen kunnen verzekeren en hen vrijwaren van het faillissement.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, uw antwoord ontgoocht mij een beetje, eigenlijk heel veel zelfs. Ik volg ook uw redenering niet. Ik volg wel uw redenering mocht je twee vestigingen hebben in dezelfde straat. Dat lijkt me logisch, omdat je dan onder dezelfde werken valt. Maar je moet het maar eens meemaken als jonge ondernemer: je hebt net een zaak overgenomen en opeens zijn er wegenwerken, dan heb je pech. Stel je voor dat je een tweede vestiging hebt, die je bijvoorbeeld ook net hebt overgenomen, en dan heb je opnieuw wegenwerken van een andere overheid, in een andere stad. Dan zegt u eigenlijk dat u dat oversubsidiëring vindt, dat dat eigenlijk niet kan als je binnen de twaalf maanden verschillende vestigingen hebt op verschillende locaties.

Ik zeg het, minister, dat is niet de bedoeling wanneer die werken in dezelfde straat zijn, dat lijkt mij nog logisch. Maar u zou dat toch zeker kunnen bekijken per vestiging, bij andere werken die bij het GIPOD zijn ingegeven.

Minister, u zegt dat u een budget hebt van 10 miljoen euro. Ik denk dat er de komende jaren heel veel hinder zal zijn, aan de ene kant omdat Proximus alle voetpaden openbreekt, maar die hinder is beperkt want dat duurt meestal maar twee of drie dagen. Maar we hebben ook de hele elektrificatie van de wagens met Fluvius, dat geeft wel grotere hinder. En dan heb je nog eens de hele investeringsplanning, waarbij we vanuit Vlaanderen ook verplicht zijn om gescheiden riolering te realiseren.

Wij als lokale overheid moeten dus altijd maar doen wat de Vlaamse overheid zegt. De mensen hebben de hinder, en wanneer ze als ondernemer moeten sluiten – omdat er geen toegankelijkheid is, of de hinder van die aard is dat men quasi nul euro omzet heeft – dan zegt u dat als men twee keer pech heeft, ze hun plan moeten trekken. Ik vind dat eigenlijk geen goede zaak. Ik zou toch willen dat u meer aan de kant van de ondernemers staat. U moet niet alleen aan de boeren denken die ondernemers zijn, maar ook aan de andere ondernemers die in alle winkelstraten zijn. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

U mag het mij niet kwalijk nemen, Brugge heeft natuurlijk heel veel handelaars. We hebben ook veel landbouwgrond, en een 41-tal boeren, maar ... *(Gelach)*

Laten we toch hopen, minister, dat u dat budget verhoogt en ook die regelgeving wijzigt van per onderneming, naar per vestiging.

De voorzitter: Ik noteer dat Open Vld alsnog aan de kant van de boeren staat. *(Opmerkingen van Maurits Vande Reyde en minister Jo Brouns. Gelach)*

De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (cd&v): Ik kan mijn collega Van Volcem volledig volgen, want ik ben ook lokaal politicus – net zoals u, minister Brouns, ook vroeger een lokaal politicus was – en ik ken ook voorbeelden uit de praktijk. Maar ik geef een heel concreet voorbeeld: een jonge ondernemer die een fietsenzaak heeft in een stad, die met ernstige wegenwerken te kampen heeft en plotseling hetzelfde jaar in een andere vestiging tien kilometer verderop ook met wegenwerken te kampen heeft, die kan geen tweede keer een hinderpremie ontvangen. Dat is één casus.

Een andere casus is een apotheek die in diezelfde straat een pop-up zal realiseren, vanwege het feit dat zij daar twee jaar haar apotheek niet meer open kan houden. Maar zij moet wel de huur, de vaste kosten en het kadastraal inkomen blijven betalen. En door het feit dat zij een kilometer verder aan die pop-up begint, kan zij ook die premie niet verkrijgen.

Misschien is het toch wel eens het moment om een paar zaken te verfijnen in het kader van die hinderpremiestructuur.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, ik sluit mij altijd graag aan bij liberalen die pleiten voor extra subsidies. In deze deel ik wel de bezorgdheid ... *(Opmerkingen van Mercedes Van Volcem)*

Ja, u sprak zelf van subsidies. Maar ik deel dus de bezorgdheid ten volle. Ik heb toch wel een kleine aanvulling: de collega sprak van 41 boeren in Brugge, maar ik denk dat een stadion vol wel dichterbij de waarheid is, als ik mij niet vergis. *(Gelach. Opmerkingen van Mercedes Van Volcem)*

Maar alle gekheid op een stokje, het is inderdaad zo dat we ons mogen verwachten aan een enorme golf aan werken. De aanleidingen zijn al opgenoemd, en onze lokale middenstand wordt inderdaad met uitdagingen geconfronteerd. Ik denk dus dat we toch eens moeten kijken of het systeem doet wat nodig is, namelijk ervoor zorgen dat de hinder die men ondervindt gecompenseerd wordt.

Een tweede element dat ik daar toch aan wil toevoegen, is de coördinatie van die werken. En ik denk dat er voor u als minister van Economie toch ook wel een rol is weggelegd als ambassadeur van onze lokale ondernemingen, om ervoor te zorgen dat de verschillende actoren voldoende op elkaar ingespeeld zijn. Lokale besturen trachten dat ook altijd te doen, ze moeten ervoor zorgen dat werken gecoördineerd gebeuren, zodat hetzelfde voetpad niet drie keer op een jaar tijd wordt opengelegd. Maar ik zou er toch ook bij u voor willen pleiten om die rol op te nemen, om ervoor te zorgen dat wegenwerken maximaal gecoördineerd worden. Zo kan dat bewustzijn, ook bij organisaties zoals Proximus en dergelijke, erin komen dat telkens overleg nodig is voor men een voetpad of straat openbreekt. Want de impact voor onze ondernemers is toch groot. En eventueel kunt u ook met uw collega van Lokale Besturen de nadruk erop leggen dat men maximaal moet zorgen dat werken slechts één keer gebeuren, zodat meteen alle hinder in één keer achter de rug is. Want voorkomen is ook op dat vlak beter dan genezen.

De voorzitter: U hebt gelijk, maar er is ook een minister van Openbare Werken in deze regering, ook een nuttig aanspreekpunt.

Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik denk dat ook de minister van Openbare Werken daar inderdaad een rol in te spelen heeft. Ik denk dat de voorbeelden die vandaag zijn aangehaald, door collega Van Volcem, maar ook door collega Vanryckeghem, aantonen dat er toch een bepaalde logica kan worden gevolgd. Die mensen hebben twee verschillende vestigingsplaatsen en lijden inderdaad twee keer aanzienlijk inkomensverlies. Daarvoor kan eventueel in inkomenscompensatie worden voorzien. Groen is hier niet aanwezig, maar ik denk dat we hier bijna kamerbreed vragen om dat toch eens te bekijken, aan de hand van de terechte voorbeelden die hier zijn gegeven.

De voorzitter: Twee tussenkomsten uit Brugge, dat vraagt een tussenkomst uit Gent.

De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Gent kan niet ontbreken. Ik wil aanvullen met een ander type voorbeeld, zeker op een moment waarop we dan toch een en ander aan het herbekijken zijn en een aantal casussen aanhalen. Dat gaat over de combinatie van die hinder- en die sluitingspremie, vooral als je twee activiteiten hebt. Een typisch voorbeeld daarvan is een zelfstandige garagehouder. Als de wegen daar volledig afgesloten zijn, kan hij een hinderpremie aanvragen, maar de sluitingspremie van 80 euro per dag kan hij pas aanvragen na de 21e dag sluiting en wel pas op het moment dat hij sluit. Dat betekent dat hij in principe ook geen offertes mag uitschrijven en zichzelf ook voor de maanden daarop klemzet, en dan ook niet meer in aanmerking komt voor een hinderpremie. Dat is dus toch ook een knelpunt. Als die wegenwerken eenmaal zijn opgelost, maar hij heeft daadwerkelijk die sluitingspremie aangevraagd, dan zit hij een aantal maanden later met een probleem. Vraagt hij de sluitingspremie niet aan, dan zit hij vandaag met een probleem. Minister, dat is een voorbeeld van het systeem dat ik toch ook wilde meegeven, naast het probleem van de vestigingen dat hier is aangehaald.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik heb ondertussen tijd gehad om na te denken. (*Opmerkingen*)

Het ligt er natuurlijk aan hoe je daarnaar kijkt. Je hebt één onderneming met verschillende vestigingen. Ik begrijp dat er nu een premie aan de ondernemingen wordt gegeven. Het antwoord zoals dat vandaag door mij is gebracht, is de situatie zoals ze nu is. Ik sta er alvast voor open om dat met open blik te bekijken, misschien enigszins gedifferentieerd, want de ene vestiging is ook de andere niet, met enige kritische blik op het inkomen of iets dergelijks. Mijn antwoord aan u is dus dat ik de openheid heb om dat eens kritisch te bekijken en er een grondige evaluatie van te maken met onze diensten, om te zien in welke mate dat zou leiden tot een exponentiële toename van de budgetten. Ik kan me echter voorstellen dat dat beperkt is, want het gaat om verschillende vestigingen van één onderneming in eenzelfde straat die openligt, waardoor er hinder wordt ervaren. Maar goed, ik zal de concrete situatie in functie van een aantal cases eens grondig evalueren om te bekijken of daar iets kan, eventueel mits de nodige differentiatie.

Collega Verbeurgt, het coördineren van werken is natuurlijk in hoofdzaak een lokale aangelegenheid.

De voorzitter: Collega Van Volcem, is uw geluksniveau gestegen door dit antwoord?

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Zeker. Je moet altijd positief blijven. Het begon een beetje minder goed, maar het eindigde een beetje beter. Minister, ik heb er alle vertrouwen in dat u met uw vastberadenheid ook in dat dossier voor verbetering zult zorgen. U had het over diverse vestigingen in een straat, maar

zelfs als er tien of twintig winkels in een straat zijn en of het nu persoon A of persoon B is die ze uitbaat, uiteindelijk moet je toch geven. Nu zijn A en B anders, maar dezelfde onderneming. Dat blijft dus hetzelfde wat uw budget betreft. Wel kan er natuurlijk iets wijzigen aan dat budget als het elders is, maar dat vind ik eigenlijk terecht.

Je moet het maar meemaken. Ondernemen wordt steeds moeilijker. Door wegenwerken is er hinder en geen inkomen. Je zit met je stock. Ik vind dat dus toch een terechte vraag, zeker voor diegenen die willen groeien en verschillende vestigingen hebben. Ik dank u voor het antwoord. We kijken ernaar uit, en als u in gebreke blijft, dan hoop ik dat wij hier vanuit de meerderheid misschien een initiatief kunnen nemen. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de SALKturbo-projecten – 1343 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voorzitter, collega's, minister. Dit is een zeer politieke vraag, wat in alle eerlijkheid niet altijd gebeurt in het Vlaams Parlement, over de SALKturbo-middelen (Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat) voor Limburg. De provincie Limburg maakt 3,5 miljoen euro vrij om dertien SALKturbo-projecten uit te voeren. Het gaat vooral over initiatieven rond ondernemerschap en inclusieve samenleving.

Recent was er het nieuws dat sommige projecten uit SALKturbo niet in aanmerking komen voor Europees geld. Daarop heeft de Limburgse deputatie beslist heeft om 3,5 miljoen euro extra uit te trekken. En ik citeer dan enkele uitspraken van een bevoegde Limburgse gedeputeerde voor economie, een partijgenoot van u: "Het is het gekrakeel op nationaal niveau dat vertraging van SALKturbo veroorzaakt." En als hij 'nationaal' zegt, bedoelt hij wel degelijk nationaal en Vlaanderen. Ik citeer hem opnieuw: "Wij verwachten overigens hetzelfde van Vlaanderen voor de bevoegdheden, die het van de provincie overnam."

Daarom stel ik mijn vragen minister, en uiteraard in het belang van Limburg. Zijn er over dit dossier al gesprekken geweest met de provincie Limburg in het algemeen en de bevoegde gedeputeerde in het bijzonder? En ik bedoel natuurlijk officiële gesprekken, want ik neem aan dat u wellicht ook andere gesprekken hebt met deze gedeputeerde. Is Vlaanderen van plan om hetzelfde budget te voorzien voor deze projecten, zoals de gedeputeerde eigenlijk publiek stelt in de media? Als dat zo is, van welke budgetten zullen deze middelen afgaan? Is dit voorzien in de begroting van 2023 of moeten daar andere projecten – binnen of buiten Limburg – voor sneuvelen? En daarin zullen mijn niet-Limburgse collega's ook geïnteresseerd zijn.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel collega. Dat is een belangrijke vraag natuurlijk, die mij uiteraard nauw aan het hart ligt. Als lid van de SALKturbo Taskforce volg ik die uitvoering uiteraard ook heel nauwgezet, samen met collega Vandeput. En dan kan het wat mij betreft niet snel genoeg gaan.

Het is inderdaad zo dat wij in Limburg van de Europese Commissie het label transitieregio kregen, wat maakt dat Europa voor de periode 2021-2027 160

miljoen euro aan cohesiemiddelen heeft gereserveerd voor de provincie Limburg. Vanuit het EFRO-programma (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) wordt 109 miljoen euro voorzien. Het Vlaamse Operationeel Programma werd door de Europese Commissie goedgekeurd op 16 december van vorig jaar, maar de uitrol is inmiddels al volop bezig. Deze middelen moeten – in lijn met de prioriteiten uit het Vlaamse EFRO-programma en de Europese Greendeal – geïnvesteerd worden in twee grote beleidsprioriteiten: Slim Vlaanderen en Duurzaam Vlaanderen.

Gedurende de periode 2014-2020 werden specifiek voor wat betreft ondernemerschap in Limburg, 26 projecten goedgekeurd. Dat is goed voor een steunbedrag van meer dan 10 miljoen euro aan Europese steun. Voor de periode 2021-2027 is ondernemerschap geen aparte prioriteit meer in het EFRO-programma. Toch liggen er binnen de twee grote beleidsprioriteiten mogelijkheden voor oproepen waarbij ondernemerschap bij kmo's ondersteund kan worden, bijvoorbeeld digitalisering, of het ontwikkelen van vaardigheden voor slimme specialisatie, industriële overgang en ondernemerschap. Gelijkaardige kansen worden ook geboden in de vier Interreg-programma's waarin Limburg deelneemt.

Tot slot fungeert Europa als hefboom. De relatie tussen het Europees programma en SALKturbo is dus niet één op één: SALK-projecten die in aanmerking willen komen voor EFRO-subsidies moeten ook passen binnen de richtsnoeren van het Operationeel Programma van EFRO, zoals goedgekeurd door de regering.

Er zijn reeds meerdere contacten geweest met de directeur ondernemen van de provincie Limburg, onder andere op het niveau van de administratie, meer bepaald de afdeling Europese Programma's binnen het Departement Werk en Sociale Economie (WSE), bevoegd voor het Europees Sociaal Fonds.

Vlaamse begrotingsmiddelen zijn niet geormerkt richting SALK. Het is wel zo dat goedgekeurde EFRO-projecten een aanvraag kunnen indienen om een beroep te doen op aanvullende cofinanciering vanuit het Fonds voor Innoveren en ondernemen (FIO). Binnen de jaarlijks beschikbare middelen dient er dan beoordeeld te worden of de projecten in lijn liggen met de beleidsdoelstellingen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO).

Het nieuwe ESF+-programma – dat in december 2022 door de Europese Commissie voor ongeveer 405 miljoen euro werd goedgekeurd voor Vlaanderen, exclusief Brussel – reserveert daarvan 13,2 procent voor Limburg. En een deel van deze middelen zal toekomen aan de intermediaire instanties, zoals VDAB en het Departement Onderwijs en Vorming, om specifieke acties in onze provincie Limburg te ontplooiën. Ook de Afdeling Europese Programma's zal zelf acties opzetten met een specifieke regionale insteek, bijvoorbeeld de lokale partnerschappen voor werkzoekenden en inactieven met een complexe problematiek die met de lokale besturen worden opgezet.

Aangezien niet verwacht wordt dat met deze acties de beoogde inzet van 13,2 procent behaald zal worden, zullen er ook middelen zijn die in nauw overleg met de provincie Limburg bestemd zullen kunnen worden. Door de provincie voorgestelde acties moeten uiteraard wel ingepast kunnen worden in de prioriteiten van het desbetreffende ESF-programma. En de Afdeling Europese Programma's heeft hiertoe een eerste oproep voor Limburg ingepland in het laatste kwartaal van dit jaar.

Belangrijk is ook dat aan de provincie werd gevraagd om het dupliceren van acties die reeds door de Afdeling Europese Programma's of de intermediaire instanties opgezet worden, te vermijden, en vooral complementariteit te zoeken. Indien toch gelijkaardige acties de voorkeur genieten – bijvoorbeeld extra inzet op begeleiding van inactieven – dan is het zaak om meer middelen toe te kennen voor Limburg via de reeds bestaande kanalen, bijvoorbeeld lokale partnerschappen. Zo wordt

voorkomen dat gelijkaardige actoren op het terrein via verschillende mechanismen gelijkaardige acties ontplooiën, wat leidt tot coördinatieproblemen en inefficiëntie.

Binnen de begroting van het FIO zijn er geen andere middelen voorzien dan de cofinancieringsmiddelen, waarvan daarnet sprake. Uiteraard kunnen alle ondernemingen – en dus ook de Limburgse – een beroep doen op de reguliere ondersteuningskanalen van VLAIO, bijvoorbeeld op de kmo-portefeuille, de kmo-groei-subsidie of op het contract ondernemerschap dat werd afgesloten met de ondernemersorganisaties.

ESF+ kan in Limburg tot 60 procent van de kosten van een project financieren. Er is dus steeds 40 procent cofinanciering vereist. Afhankelijk van de aard van de projecten is er ook nog een mogelijkheid tot extra cofinanciering met reeds begrote Vlaamse middelen, naast een aandeel andere, publieke of private, middelen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister. Ik kan heel kort zijn. U geeft de nodige uitleg over mogelijkheden waarop Limburg nog een beroep kan doen. En dat zou er maar aan mankeren, zou ik zeggen, want dat zijn dezelfde als alle andere provincies van Vlaanderen. Goed zo.

Maar ik heb het hier heel uitdrukkelijk over de vraag, vanuit de bevoegde gedeputeerde, om evenveel geld uit te trekken als de Limburgse deputatie. Het gaat over extra geld, 3,5 miljoen euro, om te compenseren wat niet vanuit Europa komt.

Na uw lange uitleg is mijn conclusie dat u dat niet van plan bent. Ik neem daarvan akte en ik ga ervan uit dat u, vermits u in Limburg nu toch de nummer één van uw partij bent, de betrokken gedeputeerde politiek daarop zult aanspreken. Het is niet ernstig om uitspraken te doen in de krant om andere niveaus op te roepen hetzelfde te doen. Als dan de minister van dezelfde partij ook in de SALKturbo-groep zit, dan vind ik dat, eerlijk gezegd, geen ernstige manier van aan politiek doen.

Maar goed, de conclusie is duidelijk. De Vlaamse Regering en u als bevoegd minister van Economie, zal niet die extra middelen uittrekken. Dat wil dus zeggen dat enkel de Limburgse deputatie die 3,5 miljoen euro extra zal willen geven.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik denk dat u dat goed hebt samengevat. Het lijkt me ook vrij duidelijk. Iedereen doet zijn aandeel daarin. We hebben de 109 miljoen euro vanuit Europa voorzien. Cofinanciering zal maximaal gezocht worden. Er is inderdaad een engagement nodig om de projecten te kunnen uitvoeren. Daar is een heel systeem rond opgezet. Vlaanderen doet dat binnen de reguliere middelen en kan daarop aangesproken worden. Ik heb ook verwezen naar de ESF-mogelijkheden. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk hefboomen te creëren om zoveel mogelijk middelen naar de mooie provincie Limburg te halen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Trek de gedeputeerde dan maar eens goed aan zijn oren. *(Gelach)*

De voorzitter: Is hier een kamerbrede meerderheid voor?

De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de studie van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid over de tewerkstelling van vrouwen
– 1318 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Uit een studie van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid blijkt dat tussen 1995 en 2021 het aantal vrouwen die beroepsmatig actief zijn, gestegen is van 50 naar 67 procent. De kloof met mannen, van wie 75 procent werkt, is dus gekrompen, maar nog niet helemaal weggewerkt. Ondanks het feit dat er de laatste jaren grote stappen gezet zijn op het vlak van de loonkloof, blijven vrouwen in 2023 nog steeds 8,5 procent minder verdienen dan hun mannelijke collega's.

Uit die studie blijkt ook dat de grootste uitdaging die vrouwen ervaren, nog steeds de combinatie werk en privé is. Vrouwen scoren beter in het hoger onderwijs, maar verliezen die voorsprong bij de geboorte van een eerste kind en dat halen ze daarna nooit meer in. De Hoge Raad deed vier aanbevelingen om deze kloof te dichten: inzetten op betaalbare kinderopvang en buitenschoolse activiteiten, een gelijkmatige verdeling van het ouderschapsverlof, het vermijden van genderstereotypen in het onderwijs die meisjes naar minder betaalde jobs leiden, en ten slotte zorgen voor een transparant beleid rond lonen, aanwerving en promotie.

In het Vlaams regeerakkoord werd afgesproken om de werkgelegenheidsgraad op te trekken naar 80 procent en in te zetten op inactieven die omwille van talige, culturele, huishoudelijke en of andere redenen zich niet op de arbeidsmarkt begeven. Ook de krapte op de arbeidsmarkt zou baat hebben bij een hoger tewerkstellingscijfer bij vrouwen.

Daarover heb ik de volgende vragen voor u, minister:

Hoe evalueert u deze nieuwe studie van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid?

Welke stappen werden er al ondernomen om in te zetten op inactieven die omwille van talige, culturele, huishoudelijke en of andere redenen zich niet op de arbeidsmarkt begeven?

Zult u nog bijkomende initiatieven nemen om deze groep, waar duidelijk nog heel wat potentieel is, alsnog aan de slag te krijgen?

Minister, zult u samenzitten, onder meer met collega's Crevits en Weyts, om deze aanbevelingen ter harte te nemen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Claes. In onze huidige krappe arbeidsmarkt, met weinig werkzoekenden en historisch veel vacatures, is het belangrijk om de niet-beroepsactieven te bereiken en te overtuigen om aan het werk te gaan. We hebben dat hier al vaak gezegd. Hier wordt dan ook volop op ingezet. Zo schrijft, sinds de inwerkingtreding van het nieuwe inburgeringsbeleid op 1 maart 2022, iedere inburgeraar zich verplicht in bij VDAB als onderdeel van het inburgeringscontract. Sinds 1 januari 2023 moeten ook sociaal huurders zich verplicht bij VDAB inschrijven. Ook in de samenwerking met het RIZIV en de ziekenfondsen werden de ambities opgevoerd. In 2023 streven de partners er gezamenlijk naar om 10.000 langdurig zieken te bereiken met een aanbod naar werk, het

zogenaamde integratietraject. De Vlaamse Regering verplicht ook sociale huurders die niet werken om zich in te schrijven en zich zo op de radar te zetten bij VDAB.

Met Fedasil werd een intentieverklaring afgesloten om beter te gaan samenwerken en ook de samenwerking met lokale besturen is de afgelopen maanden en jaren aangescherpt. Daarnaast zijn er nog heel wat andere projecten lopende in het kader van de oproepen 'outreach & activering' van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Na het vinden van anders-actieven door actief in te zetten op outreachend en vindplaatsgericht bereiken, kan er overgegaan worden tot een geïntegreerde begeleiding. Deze projecten richten zich op verschillende drempels die anders-actieven ervan weerhouden om stappen richting de arbeidsmarkt te ondernemen. Daarnaast worden in de ESF-oproep 'Tewerkstellingstrajecten voor de inactieve arbeidsreserve' acties uitgevoerd in functie van activering van de inactieve arbeidsreserve. We hebben het hier ook al gehad over de ESF-oproep 'nieuwe krachten voor de kinderopvang' en hierover heb ik uiteraard afgestemd met collega's Weyts en Crevits.

Een laatste voorbeeld is de transnationale ESF-oproep die het belang van een professioneel netwerk voor mensen met een migratieachtergrond in hun zoektocht naar werk benadrukte. Zo ging het Economisch Huis Oostende in het kader van de projectoproep 'Netwerken voor migranten' outreachend Oostendse vrouwen met een migratieachtergrond empoweren richting werk. Dit inzicht sluit aan bij de 'mentor naar werk' dienstverlening, gekend bij VDAB. Via deze projecten wordt ernaar gestreefd de integratie en tewerkstellingskansen van anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond op de arbeidsmarkt te bevorderen. Zo kan de mentor de mentee ondersteunen in het overbruggen van de kloof tot de arbeidsmarkt, mede dankzij diens netwerk. Anderzijds versterkt de mentor de mentee zijn of haar interculturele vaardigheden en inzichten over de uitdagingen op de arbeidsmarkt.

Het is noodzakelijk dat ook de ondernemingen ervoor openstaan om te werken met niet altijd de meest evidente profielen. We ondersteunen daarom ondernemingen op verschillende wijzen. Zo voorziet VDAB in taalcoaching tijdens de individuele beroepsopleiding voor anderstalige medewerkers met beperkte kennis Nederlands. Terwijl de werkzoekende opgeleid wordt in het bedrijf, komt er een taalcoach langs om taalcoaching te geven. In het kader van het verduurzamen van tewerkstelling, rolde VDAB dit jaar de job- en taalcoaching uit voor anderstalige medewerkers die minder dan een jaar aan de slag zijn.

Bovendien draagt de ESF-oproep 500 'Inclusieve Ondernemingen' bij aan het bewustmaken van de mogelijkheden van de verschillende talenten op de arbeidsmarkt binnen tal van ondernemingen. Met de verlenging van de sectorconvenants, gisteren heb ik het decreet nog goedgekeurd, heb ik een extra focus laten toevoegen, zodat ook sectoren gestimuleerd worden om uit te reiken naar niet-beroepsactieven en ondernemingen hierrond te sensibiliseren en ondersteunen. Daarnaast, en dat is ook voor deze commissie nieuw denk ik, werd vorige maand Ruth Claes aangesteld als brugfiguur voor de niet-beroepsactieven binnen het project 'Capacity Building voor lokale partnerschappen', toch wel een project waar wij heel wat van verwachten voor de activering van niet-beroepsactieven, in samenwerking met lokale besturen en partners. Zij zal de taak hebben om letterlijk de brug te slaan tussen de doelgroep van nieuwe talenten en de werkgevers.

De cijfers tonen dat de gehanteerde aanpak zijn eerste vruchten afwerpt. In 2022, vorig jaar, waren bijna 100.000 niet-beroepsactieven ingeschreven bij VDAB. Dat zijn er 15.300 met een leefloon, 7850 langdurig zieken en 76.563 personen zonder werk en zonder uitkering. 100.000 niet-beroepsactieven, dat is toch een mooi aantal. Wetende dat we er ongeveer 800.000 hebben is dat 1 op de 8.

Met het ESF-programma 'lokale partnerschappen' zal vanaf 2024 bovendien versterkt ingezet worden op het wegwerken van drempels die de toegang tot onze arbeidsmarkt verhinderen. Tegelijk zal met de vernieuwing van de ESF-oproep Inclusieve Ondernemingen en de nieuwe sectorconvenants, de inclusiebereidheid van werkgevers verder gestimuleerd en gefaciliteerd worden.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel voor de antwoorden, en ook voor de cijfers. Ik denk dat het duidelijk is dat het alle hens aan dek is om die bepaalde groep te bereiken.

Ik heb op 14 februari – niet toevallig op Valentijnsdag – ook uw persartikel gelezen, minister, over het feit dat steeds meer vrouwen ondernemer worden, maar dat de kloof met mannen blijft. Dat is toevallig ook het thema dat ik met deze vraag om uitleg wilde aankaarten. Daar werd ook aangestipt dat de combinatie werk en gezin toch nog altijd een pijnpunt blijft. Ik zie dat u ook ter plaatse geweest bent in Bocholt, op de dag van de vrouwelijke ondernemer. Ik vroeg me af welke lessen u uit dat bezoek getrokken hebt of welke initiatieven u daar eventueel aan zult koppelen. Het blijft moeilijk voor de vrouw op de arbeidsmarkt om die combinatie te maken. We zien ook dat vrouwen keuzes maken op de arbeidsmarkt die meer zorgtaken behoeft. De centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) of ... (*onverstaanbaar*) ... geven ook adviezen aan vrouwelijke werknemers, of vrouwen die voor het ondernemerschap gaan. Wordt daar out of the box gedacht? Is er al onderzoek naar gebeurd of er bepaalde richtingen of adviezen worden meegegeven die meer gefocust zijn op mannelijke rolpatronen of op vrouwelijke rolpatronen? Ik wil gewoon even aanstippen dat het vooral een gelijk speelveld moet zijn voor zowel mannen als vrouwen, op de arbeidsmarkt en ook voor het ondernemerschap.

Ik zie hier een dubbele taak voor de overheid, om te voorzien in een gelijk speelveld door het afbouwen van drempels en de uitdagingen en moeilijkheden die vrouwen op dit moment ervaren, maar ook een taak om sensibiliserend te werken voor gelijke kansen.

Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel voor de bijkomende vraag naar mijn ervaring bij het bezoek aan de vrouwelijke ondernemers. Het waren er een twintigtal, uit heel Vlaanderen. Wat mij daar vooral opviel is dat, of je nu vrouw of man bent, zij één ding gemeen hebben, namelijk de passie voor het ondernemen. Die zit er natuurlijk ook bij hen in, maar zij hebben misschien een aantal grotere drempels te nemen. Er werd inderdaad – klassiek – verwezen naar het gezin, waar zij spontaan eerder de neiging hebben om daarin taken op te nemen.

Dat neemt niet weg dat er in samenwerking met vzw Markant en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) een heel mooi project is opgezet: 'Fempreneur'. Ik denk dat u dat kent. Daarbij zetten we zeshonderd trajecten op met begeleiding, ondersteuning en coaching. Misschien is het voor een deel door corona, maar ook in het algemeen is er wat meer angst om te falen. Zelfvertrouwen en dergelijke zaken kwamen aan bod. Al die zaken zijn nodig om vrouwen die willen ondernemen extra te ondersteunen. Ik denk dat het cijfer op zich toch wel positief is. Als je ziet dat van alle startende ondernemingen in 2022 er 40 procent vrouwen waren, dan gaat het de goede richting uit. Maar het kan natuurlijk nog altijd beter, om tot een volledig evenwicht te komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nieuwe knelpuntberoepenlijst
– 1352 (2022-2023)**

**VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de groeiende knelpuntberoepenlijst
– 1362 (2022-2023)**

**VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toenemende knelpuntberoepenlijst en het opleidingsaanbod
– 1369 (2022-2023)**

**VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toeleiding naar knelpuntberoepen
– 1411 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (cd&v): Elk jaar opnieuw een lijst, en elk jaar opnieuw een hele reeks vragen over diezelfde lijst, minister. De knelpuntenberoepenlijst is gepubliceerd, en geeft een goede indicatie voor werkzoekenden waar de grootste kansen liggen op werk. Het is dus een belangrijk document. Dit jaar gaat het over maar liefst 234 beroepen, 27 meer dan vorig jaar. In de top 10 van zwaarste knelpuntberoepen blijft verpleegkundige bovenaan staan, waar we het deze morgen nog over hadden. Daarnaast zijn beroepen uit de bouwsector, schoonmaak en verschillende technische functies moeilijker dan andere invulbaar. Om de vacatures voor knelpuntberoepen in te vullen, trekt VDAB volop de kaart van opleidingen en werkplekieren.

Met een extra aan 27 nieuwe knelpuntberoepen staat de teller in 2023 ondertussen op 234 beroepen. Er is een tekort aan geschikte en geschoolde profielen. De oorzaak zit onder andere bij de vergrijzing, en de krappere arbeidsmarkt die daaruit voortvloeit.

Maar de oorzaak van het knelpunt ligt niet alleen bij een tekort aan kandidaten. De complexiteit van de job, de specifieke arbeidsomstandigheden en/of de kloof tussen de verwachtingen van werkgevers en kandidaten kunnen een vlotte invulling van de vacatures bemoeilijken.

VDAB zet in op opleidingen en werkplekieren om knelpuntberoepen aan te pakken. De meest recente cijfers die ik terugvond – van oktober 2021 tot september 2022 – geven aan dat 16.940 werkzoekenden een knelpuntopleiding via VDAB volgden. Omdat knelpuntopleidingen erkend zijn door VDAB, kunnen werkzoekenden deze opleidingen gratis volgen. Ze behouden hun uitkering en VDAB komt tussen in de onkosten voor vervoer en kinderopvang.

Die 17.000 cursisten volgden samen 27.439 knelpuntopleidingen. Vaak gaat het om een combinatie van een voorbereidende opleiding en een beroepsopleiding. In andere gevallen kunnen modules ook los van elkaar gevolgd worden. De meest populaire opleidingen uit de top 10 van knelpuntberoepen zijn die voor bestuurder trekker-oplegger, verpleegkundige en schoonmaker bij mensen thuis.

Vandaar een aantal vragen, minister. Hoe evalueert u de evolutie op de knelpuntberoepenlijst? Zijn er beroepen verdwenen? Op welke manier wordt gewerkt aan de instroom voor de 27 nieuwe officieel erkende knelpuntberoepen? We hebben 27

beroepen die voor het eerst op de lijst staan. Wordt daar nieuw beleid rond gevoerd? Worden nieuwe opleidingen gecreëerd? Wordt met de betrokken sector een specifiek plan opgemaakt om het knelpuntkarakter van de betrokken beroepen aan te pakken?

Hoe evalueert u de door VDAB en partners georganiseerde knelpuntopleidingen, zowel kwantitatief als kwalitatief? Welke opleidingen kennen een hogere of lagere instroom, slaagpercentage, doorstroom naar werk, en dergelijke meer? Welke opleidingen scoren goed inzake doorstroom naar het betrokken beroep? En welke slecht? Hoe wordt hierop ingespeeld?

Slagen we erin om mensen die geen uitkeringsgerechtigd werkzoekende zijn, toe te leiden naar knelpuntopleidingen? Hoeveel van de 17.000 cursisten zijn bijvoorbeeld leefloners, RIZIV-gerechtigden (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) of andere mensen die inactief zijn op de arbeidsmarkt? Hoe kunnen we dit bereik, specifiek gericht op knelpuntopleidingen, verder verhogen? En ten slotte: kunt u meer toelichting geven bij de voorziene knelpuntenpremie uit het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Iedereen nodig, iedereen mee'? Hoe en wanneer wordt die operationeel?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u voorzitter. Ik moet zeggen dat het niet gemakkelijk is om na uw uitvoerige toelichting en vragen nog iets extra te vinden. Dat is op zich ook een knelpunt geworden. *(Gelach)*

Maar toch een poging. U hebt natuurlijk al heel veel cijfers gegeven, dus ik zal ze niet allemaal herhalen. Maar het is wel opvallend: een op drie van alle beroepen in Vlaanderen is een knelpuntberoep. 36 procent, dus eigenlijk nog iets meer dan een op drie. Dat is toch wel een teken aan de wand. Dat stijgt inderdaad. De lijst wordt elk jaar langer. Een op drie is nu al een knelpuntberoep, en dat is iets dat we echt in de gaten moeten houden, want het betekent niet enkel inkomensverlies voor werkgevers, en eigenlijk ook welvaartsverlies voor ons allemaal, als we een vacature niet ingevuld krijgen, maar het is ook iets dat zorgt voor extra werkdruk voor zij die vandaag wel aan het werk zijn, en die dus zien dat een vacature voor een potentiële collega niet ingevuld geraakt. Ik denk dat we echt alles uit de kast moeten halen om daaraan tegemoet te komen.

Daarom, minister, zal ik me beperken tot mijn vragen. Welke conclusies trekt u uit de nieuwe toename van het aantal knelpuntberoepen, en dan specifiek met betrekking tot de werking van VDAB, naar zowel de activering van werkzoekenden als het bereiken van inactieven toe? Ten tweede, wordt er berekend welke de economische impact en de algemene impact op onze welvaart is van het toenemend aantal knelpuntberoepen? Hoe denkt u, minister, die problematiek aan te pakken? Welke rol zal hierbij de versterking van het principe 'werken moet lonen' spelen, en op welke manier wilt u dit verder vorm geven, minister? En ten slotte: zult u de knelpuntenproblematiek aankaarten in het overleg met uw federale en gewestelijke collega's om dit probleem globaal aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, ik ga mijn inleiding overslaan. De N-VA-fractie is ook bezorgd over de knelpuntberoepenlijst en de gevolgen voor de arbeidsmarkt.

Ik ga mijn vragen stellen. Minister, hoe evalueert u deze nieuwe lijst met knelpuntberoepen?

Op basis waarvan worden nieuwe beroepen toegevoegd aan deze lijst? Hoe wordt een onderscheid gemaakt tussen de toegankelijkheid van een beroep, namelijk diplomaveren en opleidingsvoorwaarden?

Wat is de stand van zaken van de ambities uit het VESOC-akkoord met betrekking tot de knelpuntberoepen en -opleidingen? Hoe wordt het opleidingsaanbod beter afgestemd op de knelpuntberoepen? Wat is de stand van zaken om knelpuntopleidingen aantrekkelijker te maken?

Hoe kan er beter worden samengewerkt met het onderwijs om meer te focussen op de STEM-richtingen (Science, Technology, Engineering, Mathematics) en de knelpuntberoepen?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, ik ga er iets nieuws aan toevoegen, op basis van de schriftelijke vraag nummer 178 van mijn voorgangster mevrouw Gennez. Op de vraag hoeveel langdurig werkzoekenden er in het verleden slaagden voor minstens één knelpuntgerichte opleiding, kon VDAB echter niet antwoorden. Er wordt blijkbaar geen onderscheid gemaakt tussen knelpunt- en andere opleidingen, en ook geen onderscheid tussen knelpunt- en andere vacatures. Door de enorme krapte op de arbeidsmarkt vind ik dat een bijzonder antwoord. Ik had verwacht dat VDAB ook in haar beleid de focus op knelpuntberoepen zou doortrekken. Ook op de vraag hoeveel langdurig werkzoekenden minstens één sollicitatieopdracht kregen voor een knelpuntvacature, kon men niet antwoorden. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen het oriënteren richting knelpuntberoep of een andere vacature.

Minister, zult u VDAB vragen voortaan te monitoren hoeveel langdurige werkzoekenden en werkzoekenden in het algemeen slagen voor een knelpuntopleiding en hoeveel er een sollicitatieopdracht krijgen voor een knelpuntvacature?

Wat is de reden dat die verschillen vandaag niet worden bijgehouden en in het bijzonder dat de slaagcijfers voor knelpuntopleidingen niet worden bijgehouden? Ik vind het opvallend in de algemene cijfers dat VDAB bijvoorbeeld niet kijkt naar slaagcijfers van opleidingen. Als men mensen oriënteert naar een opleiding, zou ik verwachten dat men de succesratio daarvan bijhoudt.

De voorzitter verwees al naar de knelpuntpremie. Welke indicaties hebt u dat de knelpuntpremie wel degelijk meer mensen zal doen kiezen voor een knelpuntberoep?

Hoe denkt u meer werkzoekenden toe te leiden naar een knelpuntberoep?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, twintig vragen over een thema dat jaarlijks terugkeert en dat belangrijk is om kort en zeer goed op te volgen. Het is dan ook een belangrijk instrument.

De lijst wordt onder andere gebruikt voor de erkenning van opleidingen en het toekennen van vrijstellingen voor werkzoekenden. Belangrijk om vooraf mee te geven, is dat de knelpuntberoepenlijst een prioriteitenlijst is: een lijst van beroepen waarvoor werkgevers de grootste problemen ondervinden bij het invullen van hun vacatures. Dit wil echter niet zeggen dat alle vacatures voor niet-knelpuntberoepen zonder problemen in te vullen zijn, gelet op de krapte.

Het cijfer is genoemd: 234 knelpuntberoepen in 2023. Binnen de top 10 staat verpleegkundige net zoals vorig jaar, op 1. Maar ook de zoektocht naar technisch geschoold personeel blijft een grote uitdaging. Er zijn ook enkele nieuwkomers in de lijst, bijvoorbeeld maatschappelijk werker, hotelreceptionist en podiumtechnicus. Bijna 40 procent van alle beroepen hebben vandaag een knelpuntkarakter, een heuse 'knelpunteconomie' als het ware.

De toename van het aantal knelpuntberoepen heeft verschillende oorzaken. Door de vergrijzing is er een grote groep werknemers aan het uittreden, wat een grote impact heeft op de vraag naar werknemers. Er is dus een kwantitatief tekort. Er is ook een kwalitatief aspect: gebrek aan ervaring, gebrek aan talenkennis, onvoldoende soft skills en skills. Er liggen dus zowel kwalitatieve als kwantitatieve oorzaken aan de basis van de lange lijst. Daarnaast zijn er ook specifieke arbeidsomstandigheden een struikelblok bij het invullen van de vacatures.

Het aanpakken van de knelpuntberoepenlijst is een collectieve verantwoordelijkheid. Zowel vanuit het onderwijs, de sectoren als de bedrijven zelf. Maar ook voor VDAB is er een heel belangrijke rol weggelegd.

Er moet voldoende aanbod zijn op het vlak van opleidingen in eigen beheer of bij partners. Zo kan ik verwijzen naar de cijfers van 2022. Er werden ongeveer 27.000 knelpuntopleidingen gevolgd door bijna 17.000 cursisten. Er werden ook maar liefst 145.000 online opleidingen gestart. Met het Vlaams werkgelegenheidsakkoord voorzien we daarbovenop in een groeipad voor knelpuntopleidingen van twee keer 5 miljoen euro.

De nieuwe werkgeversbenadering van VDAB wordt versneld uitgerold. Daarmee worden werkgevers proactief benaderd om samen met expertenteams hun vacatures in te vullen. Bedrijven wordt ook gewezen op de mogelijkheden van bijvoorbeeld mobiel opleiden of werkplekleren. Wat betreft dat tweede maakten in 2022 alvast 16.300 werkgevers gebruik van werkplekleren.

Meer dan ooit wordt ook ingezet op het actief en consequent toeleiden en bemiddelen. We doen dit streng maar rechtvaardig.

Uiteraard moeten we ook verder kijken dan de huidige pool van werkzoekenden willen we de krapte op de arbeidsmarkt aanpakken. Met het werkgelegenheidsakkoord trokken we dan ook volop die kaart. Hierover zo dadelijk nog iets meer. Daarnaast zijn er ook bredere maatregelen die hierop inspelen. Denk maar aan de jobbonus, de versterkte samenwerking tussen VDAB en partners, de re-integratietrajecten voor langdurig zieken, het individueel maatwerk en het lokale arbeidsmarktbeleid.

Collega Claes, zoals ook toegelicht naar aanleiding van de vraag om uitleg van collega De Roo rond het tekort aan cybersecurityexperten, gebeurt het opstellen van de knelpuntberoepenlijst in drie stappen. Ten eerste: een statistische analyse op basis van de VDAB-vacaturendatabank. Ten tweede: de potentiële lijst wordt voorgelegd aan VDAB-experten; daarna wordt de lijst besproken met de relevante sectororganisaties. Ten derde: de beslissing over de definitieve lijst wordt genomen op basis van de verzamelde informatie.

In 2023 werden twee knelpuntberoepen van de lijst gehaald. Het gaat om industrieel schilder en stoffeerder.

Collega Ongena, u stelde de vraag naar de economische impact en algemene impact op onze welvaart van het toenemend aantal knelpuntberoepen. Hierover zijn er geen concrete cijfers ter beschikking. Ik wil dat toch wel duiden. Ik moet u niet vertellen dat indien we onze groei en welvaart willen garanderen in de toekomst, er uiteraard meer handen nodig zullen zijn en meer mensen zullen moeten worden gevonden voor de vele vacatures. 'Human capital'-strategie is meer dan ooit een speerpunt in het sociaal-economisch beleid.

Zoals u terecht opmerkt, kan de jobbonus een belangrijke rol spelen om mensen te overtuigen de stap richting arbeidsmarkt en knelpuntberoepen te zetten. Zo weten we bijvoorbeeld dat maar liefst 99 procent van de mensen in de

dienstenchequesector, toch wel een knelpuntsector bij uitstek, recht hebben op de jobbonus.

De knelpuntproblematiek is inderdaad een uitdaging die ons over de gewestgrenzen heen treft. Met het Vlaams werkgelegenheidsakkoord hebben we de ambitie gezet om jaarlijks 2000 extra Brusselaars en 2000 extra mensen uit Wallonië te overtuigen de stap naar een knelpuntvacature in Vlaanderen te zetten.

Ten aanzien van de Federale Regering weet u dat we vanuit Vlaanderen al lang vragende partij zijn om het begrip beschikbaarheid voor werkzoekenden zelf te mogen invullen. Dat is een belangrijke vraag om de bemiddeling in Vlaanderen te kunnen versterken.

Collega's Verbeurgt en Bothuyne, ik ga verder met de vragen rond knelpuntopleidingen. VDAB beschikt inderdaad over een rapportering van de sollicitatieopdrachten die worden gegeven aan langdurig werkzoekenden. Die rapportering focust zich niet op uitstroom naar knelpuntvacatures, maar geeft wel een beeld weer van de verschillende sollicitatieopdrachten voor alle vacatures in zijn geheel.

Ik kom tot de vraag naar het aandeel gestarte beroepsgerichte opleidingen met een knelpuntaanduiding door werkzoekenden, collega Bothuyne. Dat lag in 2022 rond 77 procent. Dat zijn de cijfers die beschikbaar zijn tot en met Q3 vorig jaar. De instroom lag het hoogst bij opleidingen in de socialprofitsector. Het percentage beëindigde knelpuntopleidingen met een positief resultaat lag in 2022 rond 78 procent. Ook hier zijn de cijfers beschikbaar tot Q3 vorig jaar. Het uitstroomperscentage naar werk na het beëindigen van een opleidingscluster waarbij de hoofdopleiding een knelpuntopleiding is, ligt in 2022 rond 68 procent. De hoogste uitstroompersentages worden teruggevonden onder de sectoren hout, bijna 90 procent, metaalconstructie, 84 procent, toezicht en veiligheid, 82 procent, en onderwijs, 77 procent. We kunnen dus toch wel zeggen dat het verhaal rond die knelpuntopleidingen werkt.

De doorstroom van een opleiding naar het desbetreffende knelpuntberoep wordt niet standaard gemonitord. Op het moment van de bevraging was 82 procent van de ondervraagden aan het werk. Bijna 93 procent van de ex-cursisten die aan het werk zijn, geeft aan dat de opleiding hen toch wel heeft geholpen om een job te vinden.

Dan was er de vraag specifiek over STEM. Collega Claes, zoals ik reeds aangaf, is samenwerking met het onderwijs een heel belangrijke factor om de knelpuntberoepenlijst aan te pakken. Specifiek wat STEM betreft, werkt VDAB mee aan het actieprogramma dat werd gekoppeld aan de STEM-agenda 2030.

Collega Bothuyne, wat de verdeling naar werkzoekendencategorie in de groep van de 17.000 cursisten betreft: in de periode van oktober 2021 tot en met september 2022 zijn 2218 vrij ingeschreven werkzoekenden met een knelpuntopleiding gestart. Hieronder schrijven onder meer ook niet-uitkeringsgerechtigde niet-beroepsactieven zich in. In dezelfde periode hebben 860 werkzoekenden zich ingeschreven voor een knelpuntopleiding die ten laste zijn van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW), en 557 klanten die ten laste zijn van het RIZIV. Ook zijn er 520 deeltijds werkenden die met een knelpuntopleiding zijn gestart in dezelfde periode, alsook 197 werknemers in opzegging of met verbrekingsvergoeding. In totaal zijn dat dus meer dan 3600 werkzoekende niet-beroepsactieven die de stap hebben gezet om een knelpuntopleiding te volgen.

Tot slot focus ik graag nog even op een belangrijke maatregel uit het werkgelegenheidsakkoord: de knelpuntopleidingspremie. Die krijg je bij het begin van de opleiding, bij het slagen in de opleiding en na een aantal maanden te hebben

gewerkt. De specifieke modaliteiten zullen verder worden uitgewerkt. Het is de bedoeling om op 1 september van dit jaar te kunnen starten.

Robrecht Bothuynne (cd&v): Minister, dank u wel. Het zijn heel veel gegevens. Ik zal er nog een aantal zaken uit halen. Het is goed dat er wordt ingezet op knelpuntopleidingen. Ik ben enigszins positief verwonderd over het feit dat al 3600 van de 17.000 niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zijn, dus vrij ingeschreven bij het RIZIV of OCMW-cliënten, hoewel er daar ongetwijfeld nog veel meer potentieel zit. In de samenwerkingsovereenkomsten die u hebt met lokale besturen, kan er, denk ik, ook een opportuniteit worden gevonden om de toeleiding vanuit die groep richting knelpuntopleidingen nog te versterken. Hetzelfde geldt voor de RIZIV-cliënten en eventuele anderen die nog niet op de VDAB-radar zouden staan.

We hebben vanmorgen een hoorzitting gehad over individuele beroepsopleidingen (IBO's) als instrument, over opleiding en vorming op de werkvloer. Ook daar zit allicht nog wat potentieel in, met de hervorming die ook vanuit VDAB wordt voorbereid om dat instrument nog beter in te zetten om opleiding op de werkvloer mogelijk te maken en op die manier knelpuntvacatures in te vullen. Het feit dat er heel veel knelpuntopleidingen worden georganiseerd, is op zich goed. Ik denk dat die 27 nieuwe knelpuntberoepen die op uw lijst staan, eigenlijk ook allemaal zouden moeten worden voorzien van een nieuw en versterkt opleidingsaanbod vanuit VDAB en zijn partners, om op die manier zo kort mogelijk op de bal te spelen. Ik hoop dus dat dat ook de bedoeling is.

Ik noteer dat we nog even wachten, tot 1 september, wat het aanvragen van de knelpuntpremie betreft.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel voor de antwoorden. Ik heb nog twee dingen. Er is de knelpuntpremie, waarnaar ook collega Bothuynne verwees. Ik heb genoteerd dat die er vanaf 1 september is. Tenzij ik het verkeerd heb begrepen, want het waren opeens heel veel percentages op heel korte tijd, heb ik gehoord dat 68 procent van hen die een knelpuntopleiding hebben gevolgd, ook daadwerkelijk doorstromen naar een knelpuntvacature. Het waren veel percentages, dus ik vraag het maar even.

Ik heb er in het verleden ook al een paar keer op gewezen, toen we het over de knelpuntpremie hadden, dat we er echt over moeten waken dat men niet enkel de knelpuntopleiding volgt, maar ook daadwerkelijk een knelpuntvacature invult. U zegt dat de modaliteiten nog moeten worden bekeken. Ik hoorde toch in uw uitleg dat men ook gaat kijken naar een aantal maanden aan het werk, maar wil iets meer zekerheid dat ook daadwerkelijk zal worden meegenomen in het uitwerken van de knelpuntpremie dat men daadwerkelijk een knelpuntvacature invult. Anders laten we kansen liggen, denk ik.

Twee, richting interregionale mobiliteit kijkende, weet ik dat de federale overheid onlangs een KB heeft goedgekeurd dat twee nieuwe stimulansen voorziet voor langdurig werklozen. Ze kunnen namelijk een gedeeltelijke en tijdelijke voortzetting van hun werkloosheidsuitkering krijgen, als zij ofwel een knelpuntberoep innemen, ofwel in een onderneming of instelling gaan werken in een andere regio. Daar is mijn vraag: in welke mate is deze maatregel versterkend? Kan dat voor Vlaanderen ook nuttig zijn? Ik koppel daar ook direct het volgende aan: met Brussel hebben we ondertussen een samenwerkingsovereenkomst rond interregionale mobiliteit. Hoe zit dat met Wallonië?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel voor het zeer uitgebreide antwoord. Het is duidelijk dat we in bijzondere omstandigheden zitten. Wekelijks zeggen we hier in de commissie dat de arbeidsmarkt in brand staat en dat we dringend maatregelen moeten nemen. We beseffen natuurlijk ook dat dit geen evidente opdracht is in het kader van die knelpuntberoepenlijst.

Het is duidelijk dat op verschillende sporen moet worden gewerkt en naar een oplossing moet worden gezocht. Anders zal het gewoon onoplosbaar zijn. Elk jaar stijgt de lijst en gaan er kansen verloren. Mensen moeten de kans hebben om aan het werk te geraken, om werk te krijgen en de welvaart hier in Vlaanderen in stand te houden.

Ik heb een suggestie. We zouden op korte termijn eens een analyse moeten maken, minister, of onze instrumenten voldoende aangepast zijn aan deze nieuwe omstandigheden. Ik denk bijvoorbeeld aan het volgende. Is het nog verantwoord om in deze kritieke tijden de vervroegde uittreding op de arbeidsmarkt te stimuleren? Kunnen we ons op de Vlaamse arbeidsmarkt ongeschoolde jongeren, die van de schoolbanken komen zonder kwalificaties, permitteren? We moeten gewoon alles inzetten om er zeker van te zijn dat die knelpuntberoepen worden ingevuld, om er zeker van te zijn dat we die werklozen, langdurig zieken, leefloners, ook de niet-beroepsactieven, zo goed mogelijk proberen in te schakelen.

U sprak van de positieve resultaten na de knelpuntopleidingen. Ik hoop dat u dat cijfer kunt bevestigen en kunt aangeven hoe groot het percentage van de uitstroom was. Maar ik denk anderzijds dat we ook moeten kijken naar de mogelijkheid om werknemers te herscholen naar een knelpuntfunctie. Daar kunnen we op twee sporen werken, via levenslang leren.

Nu, ik ga even een zijsprongetje maken. Ik heb vernomen dat VDAB experimenteert met een cv-databank waarin werkgevers kunnen zoeken naar kandidaten. Vind een werknemer. Maar er zou ook geëxperimenteerd worden met 'open hiring' als nieuwe rekruteringsstechniek. Dat is een manier om, zonder sollicitatiegesprek of cv, aan te slag te kunnen gaan bij een werkgever. Alleen de motivatie en het enthousiasme van de kandidaat om bij te leren spelen daarbij een rol. Opleiding en ervaring spelen minder een rol. Mijn bijkomende vraag is, minister: wat zijn de resultaten van die cv-databank en het experimenteren met open hiring?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Dank, minister, voor uw antwoord. Heb ik het goed begrepen dat de cijfers die u aanhaalde in tegenspraak zijn met het antwoord op de schriftelijke vraag dat VDAB geen onderscheid maakt tussen toeleidingen naar knelpuntopleidingen? U geeft wel cijfers aan. Mogelijk ligt dat in het feit dat er cijfers zijn opgevraagd voor langdurig werkzoekenden en dat daar geen onderscheid wordt gemaakt. Heb ik dat goed begrepen?

Nu, meer algemeen: u weet wellicht nog dat mijn voorgangster, mevrouw Gennez, een resolutie rond toeleiding naar knelpuntberoepen heeft neergelegd. Ik verwijs daar graag naar omdat ik denk dat daar elementen in zaten die vandaag nog steeds zeer relevant zijn. Ten eerste, voldoende cijfermateriaal en goede analyses bij VDAB, maar ook de nood aan een breder actieplan wat betreft de toeleiding naar knelpuntberoepen. Ik was het voor een stuk eens met collega Claes toen ze zei dat we het breed moeten bekijken. Ik denk inderdaad dat we moeten kijken naar de opleidings- en competentiesmismatch, maar ook het bredere kader. Waarom geraken mensen soms niet op een werkplaats? Wat ontbreekt voor hen om aan de slag te kunnen gaan in een bepaald beroep of in een bepaald bedrijf? Is de mobiliteit gegarandeerd? Zijn bedrijven toegankelijk? Is er voldoende kinderopvang? Als we bijvoorbeeld kijken naar mensen in de poetshulp, dan is flexibele kinderopvang een heel essentieel gegeven. Poetshulpen die vroeg in de ochtend

beginnen moeten hun kind naar de kinderopvang kunnen brengen. Dat soort elementen moeten daar ook in meegenomen worden.

En dan is er nog een derde element daarbij: we moeten toch goed kijken of de knelpuntsectoren ook voor een deel niet veroorzaakt worden door een grote uitval in diezelfde sectoren. We moeten daar de match maken tussen werkbaar werk en knelpuntberoepen, en dus ook echt werk maken van een retentiebeleid, waarbij we zorgen dat mensen binnen die sectoren die nu als knelpunt gelabeld worden, aan de slag blijven.

Mijn vraag is: zult u deze legislatuur nog een groot alomvattend actieplan uitwerken? Ziet u daar de nood van in, of denkt u dat de huidige maatregelen, die de regering op stapel heeft staan, voldoende zijn om een antwoord te geven op de uitdagingen inzake knelpuntberoepen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Collega Ongena, wat de knelpuntpremie betreft: het is inderdaad zo dat we de concrete modaliteiten nog verder zullen uitwerken, maar de component 'werken' is wel belangrijk. Het gaat om het starten van de opleiding, slagen, en dan x-aantal maanden gewerkt hebben. Het percentage waarnaar gevraagd werd, dat was 68 procent. Dat hebt u inderdaad goed gehoord.

Die interregionale mobiliteit met Wallonië: daar wordt momenteel aan een samenwerkingsovereenkomst gewerkt, dus niet alleen met Brussel. Dat klopt, en is belangrijk om even te onderstrepen.

Het is inderdaad onze ambitie dat er uitstroom is naar die verschillende knelpuntvacatures. De IT-technische uitwerking loopt momenteel. Dat is wat die premie betreft, dat heb ik gezegd.

Collega Bothuyne, er zit inderdaad potentieel in IBO voor niet-beroepsactieven. Maar wel belangrijk is dat zij ingeschreven moeten zijn bij VDAB.

Collega Claes, wat de leerjobs betreft: we zijn vandaag die leerjobs aan het ontwikkelen. Het is heel actueel. Een proefproject om ongeschoolde jongeren alsnog een kwalificatie te laten behalen via de werkvloer loopt. Open hiring is inderdaad een van de projecten waar we vandaag mee experimenteren. Die lopen nog. Ik zal voor u een stand van zaken opvragen.

Collega Verbeurgt, u stelt inderdaad terecht dat het een veel breder verhaal is. Ik kan alleen maar bevestigen dat we de voorbije maanden heel vaak de component 'kinderopvang' gehoord hebben als een voorbeeld dat toch wel een belangrijke rol speelt, naast mobiliteit. Ik herinner me ook dat bij het bezoek aan Brussel, waarbij we dus de overeenkomst met Brussel hebben ondertekend, een hele lijst kregen van drempels die vandaag ervaren werden om die interregionale mobiliteit te kunnen bewerkstelligen, om veel Brusselaars te kunnen verleiden met de Vlaamse vacatures. Daar komen die zaken ook terug, zoals kinderopvang en mobiliteit.

Ik doe alles wat mogelijk is binnen mijn bevoegdheden. Ik wil daar ook zeker verder werk van maken. Of dat via een actieplan moet of niet, dat moeten we nog bekijken. Dat kunnen we zeker bij VDAB, in de schoot van de raad van bestuur eventueel, nog eens voorleggen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het beperkte bereik van de loopbaancheques – 1436 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (cd&v): De loopbaancheques bestaan sinds midden 2013, en ondertussen deden er al 183.000 Vlamingen een beroep op. Alle werkenden kunnen er een beroep op doen. Dat kost 40 euro en heeft een waarde van 550 euro en er staat zeven uur professionele begeleiding tegenover.

Het aantal personen dat effectief startte met loopbaanbegeleiding steeg voortdurend tot 2019, daarna werd het minder populair. Enerzijds door de coronacrisis, maar anderzijds ook door de maatregel die werd genomen om mensen met minder dan zeven jaar werkervaring uit te sluiten van het systeem.

De krapte op de arbeidsmarkt zorgt er uiteraard voor dat we verder kijken dan alleen de gekende poel van werkzoekenden. Zoals we al vaak hebben gezegd: mensen die aan de zijlijn staan van de arbeidsmarkt – of ze nu een uitkering krijgen of niet, zoals onze 125.000 huisvrouwen- of mannen – zouden ook nood kunnen hebben aan begeleiding als opstap richting de arbeidsmarkt. Vandaar dat u een experiment in het vooruitzicht hebt gesteld om loopbaanbegeleiding ook mogelijk te maken voor hen.

Vandaar dat er ook een aantal vragen zijn, minister. Hoe beoordeelt u het succes van de loopbaancheques? Hoe wilt u ervoor zorgen dat jongeren, 55-plussers en ook mannen vlotter de weg vinden naar dit systeem? Want zij zijn eigenlijk ondervertegenwoordigd in het gebruik van loopbaanbegeleiding.

Hoe ver staat de uitwerking van de systemen die zijn aangekondigd om de kwaliteit van de coaching te gaan garanderen?

Het systeem zou ook ingezet worden om specifiek mensen uit de land- en tuinbouwsector te ondersteunen. Vandaag stond nog in de krant hoeveel vragen daar leven. Ik moet het u niet vertellen, maar die vragen gaan ook over de loopbaankeuzes die men al dan niet op korte termijn wil maken. En vandaar dat ook loopbaanbegeleiding als instrument zou worden ingezet. Hoe loopt deze actie en hoe evalueert u ze?

Er zou ook een proefproject komen om niet-actieven toe te leiden naar loopbaanbegeleiding. Hoe ver staat dit? En wat zijn daar de ambities toe?

Dan heb ik het over de loopbaancheques zelf. De vergoeding voor de coaches is al tien jaar dezelfde. En net zoals in andere sectoren het geval is, zou een indexatie niet onlogisch zijn in tijden van hogere inflatie. En tot slot, welke nieuwe initiatieven in deze voorziet u nog?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Bothuyne. Uw vraag over de loopbaancheques is een heel belangrijke. *(Gelach. Opmerkingen van de voorzitter)*

Dat is niet om te lachen. Ze lachen met u, collega. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

We willen de krapte op de arbeidsmarkt aanpakken en toewerken naar een werkzaamheidsgraad van 80 procent. Daarom moeten we de mensen duurzaam aan de slag houden. Dat kan alleen maar als we investeren in werkbare jobs en duurzame loopbanen.

De loopbaancheque is, naast het digitale aanbod via VDAB, op dit moment een erg laagdrempelig instrument. Zelfs in een krappe arbeidsmarkt – waar mensen dus meer opties hebben om te veranderen van werk – vermindert het aantal werknemers of zelfstandigen met een loopbaanvraag niet. De cijfers van het gebruik van de loopbaancheque zitten na de coronaperiode opnieuw in een duidelijk stijgende lijn. Zo is er een stijging van 7 procent tegenover 2021 en meer dan 10 procent ten opzichte van 2020. Het beschikbare budget werd vorig jaar dan ook zo goed als volledig benut. Ik geef u dat nog mee als achtergrond: dat was 17,8 miljoen euro op een budget van 18,8 miljoen euro, of toch wel een benuttingsgraad van 95 procent, wat toch wel bijzonder goed is.

Om doelgroepen zoals 55-plussers en mannen nog meer te stimuleren om gebruik te maken van de loopbaancheque wordt in de communicatie van VDAB ook extra ingezet op die groepen. Jongeren kunnen gebruik maken van de loopbaangerichte tools op de VDAB-website, zoals Oriënt, Jobbereik en de competentiecheck. Om aanspraak te maken op de loopbaancheque is er minstens zeven jaar werkervaring vereist.

En voor het ondersteunen van mensen in de land- en tuinbouwsector rond loopbaanvragen, kan ik u melden dat de voorbereidende fase inmiddels achter de rug is en de acties zijn opgestart. Samen met de experts van het Departement Landbouw en Visserij werd in het najaar van vorig jaar een team van loopbaanbegeleiders met affiniteit voor de sector geselecteerd en opgeleid. Vervolgens is er dus die e-mailcampagne geweest naar de land- en tuinbouwers om hen op de hoogte brengen van het initiatief. Omdat we nu weten dat er bij de land- en tuinbouwers vaak een hogere drempel is om hulpvragen te stellen, plannen we dus in de loop van volgende maand nog een gerichte communicatie-actie. Verdere cijfers zijn er vandaag nog niet voorhanden.

Wat betreft uw vraag naar de uitwerking van systemen om de kwaliteit van de coaching te garanderen, hanteert VDAB een duidelijke meersporenaanpak.

Het start met het controleren van de voorwaarden om recht te hebben op een mandaat loopbaanbegeleiding, die bevatten kwaliteitsvereisten. Je moet bijvoorbeeld beschikken over een kwaliteitsbewijs dat geregistreerd werd, maar ook minstens 3 jaar relevante ervaring kunnen aantonen, of een visietekst kunnen voorleggen. Er zijn dus wel een aantal voorwaarden.

De loopbaancentra worden ook op regelmatige basis geïnformeerd en gesensibiliseerd via de infomails en communicatie van VDAB. Er worden sinds twee jaar ook online sessies, zogenaamde Pitstops, georganiseerd voor de loopbaanbegeleiders waarin gedurende een uur een specifieke sector of thema wordt behandeld. Daarnaast worden de loopbaancentra opgevolgd door middel van kwalicoachings. Dat gaat om dossiercontroles, het bevragen van loopbaanchequegebruikers, case-besprekingen, en dergelijke meer. En daar stop het nog niet, collega's. VDAB voert tevredenheidsmetingen uit bij de loopbaanchequegebruiker en gaat ook op zoek naar mogelijk oneigenlijk gebruik van de cheque via data-analyse.

Als sluitstuk van de kwaliteitsopvolging onderzoekt VDAB momenteel op welke manier de beroepskwalificatie loopbaanbegeleider in het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) loopbaanbegeleiding kan worden opgenomen.

In november 2022 werd de subsidie-oproep loopbaanbegeleiding voor niet-beroepsactieven gepubliceerd. Op dit moment lopen de onderhandelingen met de tien geselecteerde loopbaancentra. Eind februari is de opstart van het project gepland. Het doel van het project is om na te gaan of loopbaanbegeleiding binnen de context van het systeem van de loopbaanques het correcte aanbod is voor deze doelgroep om hen te activeren.

Wat uw laatste vragen betreft, collega, kan ik u melden dat de waarde van de loopbaancheque in januari 2020 met 2 procent is verhoogd. In het BVR loopbaanbegeleiding is een automatische indexatie niet voorzien. Maar gezien de uitzonderlijke inflatie van 2022 gaf de raad van bestuur van VDAB de opdracht om een kostprijsanalyse uit te voeren met betrekking tot het bedrag van die cheque. Het onderzoek is op dit moment lopende. En dat zou nog in het voorjaar van 2023 worden afgerond.

Robrecht Bothuyn (cd&v): Dank u wel, minister.

Het is goed nieuws dat het gebruik van de loopbaancheques de voorbije jaren in de lift zit. Er zijn heel veel vragen die worden gesteld door mensen die actief zijn op onze arbeidsmarkt. We hopen allemaal dat ze langer werken en daarbij is begeleiding om de juiste keuzes te maken niet onbelangrijk. Dat het budget benut wordt is goed, maar het is de afgelopen drie jaar natuurlijk ook met 25 procent gedaald. Dat is dus op zich zeer goed gebudgetteerd, maar ik wil ook niet meer zeggen dan dat.

De communicatie van VDAB is belangrijk om bepaalde groepen te gaan bereiken. Zeker naar die land- en tuinbouwers lijkt mij het belangrijk om de communicatie niet alleen vanuit VDAB te laten verlopen, maar daar een samenwerking te zoeken met organisaties vanuit de sector die veel beter in staat zijn om de mensen te gaan bereiken die bereikt moeten worden.

Wat de jongeren betreft, denk ik dat de SERV vorige week nog een hele dag heeft georganiseerd rond, onder andere, de begeleiding van jongeren. Ik blijf bij mijn punt dat we ons belangrijkste begeleidingsinstrument voor jongeren afsluiten met de voorwaarde die is opgelegd om 7 jaar werkervaring te hebben. Dat is niet logisch en ook niet verstandig. Jongeren verwijzen naar online tools is één ding, maar ze uitsluiten van persoonlijke begeleiding is, denk ik, niet de beste keuze. Zeker als uit het werkveld blijkt dat daar net vraag is naar persoonlijke begeleiding om ervoor te zorgen dat jongeren die niet altijd de juiste studiekeuze hebben gemaakt, toch zo snel mogelijk geheroriënteerd worden en alsnog hun weg vinden op de arbeidsmarkt. Ik blijf dus bij mijn vraag om die voorwaarden te evalueren en die te herbekijken.

Wat de kwaliteit van de loopbaancoaching betreft, weet ik dat er een hele administratieve opvolging is, misschien is die te administratief. Het heikele punt is natuurlijk niet de erkenning van de loopbaancentra – die uiteraard aan een aantal administratieve en inhoudelijke verplichtingen moeten voldoen – maar de vele onderaannemers die worden aangesteld door die loopbaancentra, waardoor geen enkele kwaliteitstoetsing vanuit VDAB gebeurt. In die zin zou zo'n beroepskwalificatie natuurlijk wel relevant kunnen zijn. Het wordt al een tijdje onderzocht, dus ik hoop dat dat BVR effectief in die richting aangepast kan worden, zodat ook wie als onderaannemercoach actief is in het systeem van loopbaancoaching, effectief kwaliteitsvol werk kan en moet leveren.

Wat de niet-actieven betreft, ben ik blij dat het experiment eind februari zal opstarten. Ik vrees alleen dat het met het selecteren van slechts tien centra niet evident wordt om dat goed te evalueren. Het bereiken van niet-actieven vraagt net een heel breed netwerk dat aansluiting vindt bij bijvoorbeeld het verenigingsleven, bij lokale besturen, en dergelijke meer. Door slechts tien centra te selecteren zou het kunnen dat we een weinig representatief staal hebben. Maar ik kijk uit naar het experiment dat wordt opgezet, en vooral naar de resultaten daarvan. Misschien is daar nog de vraag wanneer u de evaluatie daarvan verwacht.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel, ook voor onze fractie is dat een zeer boeiende vraag. We hebben het ook al veel over die loopbaancheques gehad. Onze fractie is natuurlijk van oordeel dat men eerst enkele jaren ervaring op de arbeidsmarkt moet hebben voordat men kan evalueren, de loopbaan kan bekijken, en zien of er eventuele andere pistes zijn die men wil bewandelen.

Ik vond het experiment voor de niet-actieven bijzonder interessant, omdat we in het verleden hebben gevraagd om vooral die piste ook te bekijken, om hen die kans te geven. Ik vroeg mij gewoon af, minister, of u mij daar wat meer over kunt vertellen. U hebt gezegd dat er tien centra zijn geselecteerd. Op basis van welke criteria is dat dan allemaal gebeurd? Hoe zijn de eerste stappen gezet? Tegen wanneer verwacht u dan de eerste resultaten? Is er misschien al een vervolgplan dat al klaar ligt om eventueel op verder te gaan?

Ik moet zeggen dat ik eigenlijk ook heel benieuwd ben wat de resultaten daarvan gaan zijn, dat ga ik dus zeker mee opvolgen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik heb de vraag begrepen en gekregen om de voorwaarden te herbekijken en te evalueren. Ik ga daar positief op beantwoorden, we gaan dat zeker doen collega's.

Specifiek over de vraag: er was een subsidieoproep via VDAB, dacht ik.

Robrecht Bothuyn (cd&v): Ik denk dat het experiment rond de niet-actieven inderdaad met ESF-financiering (Europees Sociaal Fonds) is opgezet. Ik kijk dus uit naar de evaluatie, net zoals collega Claes, en we gaan er ongetwijfeld later nog op terugkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantal hoogopgeleide werkzoekende Oekraïners – 1460 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van Oekraïense vluchtelingen – 1483 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyn

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, ik heb vorige maand ook al een vraag gesteld over het stijgend aantal werkzoekenden. Het is niet mijn ambitie om elke maand dezelfde vraag te stellen, maar deze keer was ik getriggerd door een specifiek cijfer in de stijging van een derde maand op rij. Er zit namelijk een duidelijke stijging bij de hooggeschoolde werklozen. VDAB verwees in haar communicatie over deze stijging vooral naar het hoge aantal hooggeschoolde Oekraïners.

Wat grasduinen in schriftelijke vragen van collega's, in dit geval een schriftelijke vraag van collega De Vreese, leerde mij dat 2600 van de 4905 ingeschreven Oekraïense vluchtelingen bij VDAB hooggeschoold zijn. Dat is 53 procent van het aantal werkzoekende Oekraïense vluchtelingen. We hebben deze discussie al meermaals gevoerd, maar het is belangrijk dat deze Oekraïense vluchtelingen zo

snel mogelijk naar werk worden georiënteerd. In het bijzonder voor de hoogopgeleiden blijken er toch wel wat drempels te zijn. Zo was er deze week een getuigenis van een Oekraïense leerkracht Engels die zei dat ze graag wil werken maar dat er toch wel wat uitdagingen zijn om met haar diploma aan de slag te gaan.

Minister, welke drempels ervaren volgens u hoogopgeleide werkzoekende Oekraïense vluchtelingen om werk te vinden?

Welke maatregelen gaat u nemen om deze mensen zo snel als mogelijk te activeren?

Hebt u overleg gehad met minister Weyts over de erkenning van Oekraïense diploma's en de mogelijkheid tot lessen Nederlands als tweede taal om deze mensen zo snel mogelijk de taal te leren maar ook zo snel mogelijk aan werk te helpen?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega Verbeurgt, bedankt om naar mijn schriftelijke vraag te verwijzen. Het is altijd leuk dat ook andere collega's er inspiratie uit halen om een aantal thematieken op de kaart te zetten waar we ons extra vragen mogen bij stellen, zoals over de hoogopgeleiden.

De vraag die ik deze week wilde stellen is een vraag naar een stand van zaken. Ze is een klein beetje achterhaald, in die zin dat intussen de statistieken van Statbel werden gecommuniceerd.

Deze zomer heb ik voor de eerste keer de cijfers opgevraagd van het aantal werkende Oekraïners. Lange tijd hebben we er geen zicht op gehad, maar nu zijn er intussen de cijfers van Statbel. Daaruit blijkt dat 23 procent van de Oekraïners in september van vorig jaar al werkervaring heeft opgedaan. Dat aantal staat in schril contrast – en daar heb ik al verschillende keren op gewezen – met het percentage in Nederland, waar tot 80 procent gewerkt zou hebben.

Volgens de laatste cijfers van VDAB zijn er 18.000 tijdelijk ontheemden op beroepsactieve leeftijd en slechts 7000 Oekraïners zijn ingeschreven bij VDAB. Daarvan zijn er ongeveer 2775 die via VDAB werkervaring hebben opgedaan. Het is duidelijk dat er nog werk aan de winkel is.

Ik heb hard gepleit voor de verplichte inschrijving bij VDAB, samen met collega Ronse. Ik had graag nog een aantal vragen gesteld. Minister, u ging juridisch bekijken om dat mogelijk te maken.

Er zijn nu cijfers van Statbel. We beschikken over data over tewerkstelling die via de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) zijn verkregen. Kunt u meer toelichting geven bij deze cijfers? Zult u vanaf nu op regelmatige basis die cijfers ontvangen of kan uw administratie die zelf opvragen? Zijn er grote verschillen tussen de gewesten?

Hoe zult u de verplichte inschrijving bij VDAB opleggen? Wat zijn de resultaten van het onderzoek van het juridisch kader om dit mogelijk te maken? Wat is de timing? Welke inspanning zult u leveren om zoveel mogelijk mensen aan een geschikte job te helpen? Zoals ook collega Verbeurgt zegt, zijn er ook heel wat hoogopgeleide mensen bij. Op welke manier zult u dit verder aanpakken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's. Ik zal starten met de cijfers, die zijn al genoemd, maar ik breng ze nog even tot bij u. Van de RSZ heb ik anderhalve

week geleden de tewerkstellingscijfers van Oekraïense vluchtelingen ontvangen tot en met het derde kwartaal van 2022. Op dat moment waren er 18.000 Oekraïners op beroepsactieve leeftijd in Vlaanderen. Het klopt dat 23 procent van die groep op dat moment werkervaring had opgedaan in Vlaanderen. Als we dat vergelijken met de VDAB-cijfers, zien we dat op het einde van het derde kwartaal, 31 procent van het aantal Oekraïners dat zich bij VDAB inschreef, werkervaring had opgebouwd. Intussen zit dit aantal voor VDAB al rond de 40 procent. Je inschrijven bij VDAB werkt dus wel degelijk, er is een groot verschil tussen zij die zich inschrijven en zij die dat niet doen.

We zijn erin geslaagd om 30.000 Oekraïense ontheemden te ontvangen in onze Vlaamse samenleving. Zoals u weet, krijgen zij ook een leefloon. In een eerste fase was het normaal dat we hen even lieten bekomen, maar nu is het tijd dat ze verder integreren. Werken is een heel belangrijke hefboom voor integratie, net zoals het leren van de taal en aan de slag gaan. Zeker nu het duidelijk wordt dat het conflict helaas nog even kan duren. Laat ons er dan ook voor zorgen dat de Oekraïense ontheemden maximaal worden geïntegreerd op die arbeidsmarkt.

De OCMW's zijn via de federale wet op de maatschappelijke integratie bevoegd om die Oekraïense leefloners toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Eind vorig jaar heb ik daarom alle lokale besturen aangeschreven en, net zoals u, hen opgeroepen om Oekraïners bij VDAB in te schrijven. Ik heb dit samen met ceo Wim Adriaens gedaan, omdat ik erin geloof dat VDAB samen met het OCMW hiervoor een hefboom kan zijn.

Begin dit jaar is in de schoot van de taskforce een juridische werkgroep opgericht om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de Oekraïense ontheemden verplicht in te schrijven bij VDAB. Er werden daarbij drie pistes bestudeerd. De eerste piste betreft de wijziging van de federale wet op de maatschappelijke integratie, wat uiteraard niet onze bevoegdheid is. Daarnaast werd de mogelijkheid bekeken om Oekraïners inburgeringsplichtig te maken. Inschrijven bij VDAB is een van de pijlers van het inburgeringsdecreet; zoals u weet is dat verplicht sinds 1 maart vorig jaar. En tot slot werd een piste bekeken waarbij het VDAB-decreet zelf wordt gewijzigd.

Mijn persoonlijke voorkeur gaat uit naar de inburgeringspiste, omdat je dan direct ook op kennis van het Nederlands kunt werken, maar collega Somers was deze piste niet genegen. Toch zoek ik verder hoe we Oekraïners zich verplicht bij VDAB kunnen laten inschrijven, en bij uitbreiding alle leefloners. Want als we vandaag zeggen dat we, in functie van de structurele aanpak van de tekorten op de arbeidsmarkt, aandacht moeten besteden aan de niet-beroepsactieven, dan denk ik dat we naar alle leefloners moeten kijken. Ik zal voor de Oekraïners die geen werk hebben of niet in een traject richting arbeidsmarkt zitten, een decretaal initiatief uitwerken. Ik ga daarover morgen ook opnieuw in overleg met de collega's in de regering.

Nu, een verplichte inschrijving bij VDAB lost natuurlijk niet alles op, daar moeten we eerlijk in zijn. Ik heb ondertussen ook wel al wat ervaringen opgedaan dankzij bezoeken op het terrein en je ziet daar bijvoorbeeld heel wat jobmarkten, infomarkten, vacaturemarkten, samenwerking met lokale besturen, VDAB, werkgevers ... en dat blijkt heel goed te werken. We zijn bijvoorbeeld op bezoek geweest in Geel in de regio Noorderkempen en een vijftal gemeenten waarin in totaal een 500 Oekraïners leven, waarvan er die dag tussen 150 en 200 aanwezig waren. Dat geeft aan dat het op het terrein heel goed begint te lopen om Oekraïners naar die arbeidsmarkt toe te leiden.

Als het gaat om uitdagingen om hen aan het werken te krijgen, dan staat talenkennis met stip op 1. Het Nederlands is natuurlijk een heel grote uitdaging.

Het is positief dat intussen 15.000 Oekraïners ingeschreven zijn in een cursus Nederlands en ook VDAB biedt talencursussen aan. Ik heb al vaak gezegd dat ik niet vind dat je moet wachten totdat die mensen een opstel in het Nederlands kunnen schrijven vooraleer je ze naar werk toe leidt. Ik roep werkgevers dan ook op om de taaltal voor de functies waar de taal niet noodzakelijk is en de veiligheid niet in het gedrang komt, niet te hoog te leggen.

Daarnaast zien we ook dat meer dan de helft van de Oekraïners hooggeschoold zijn. Zij willen logischerwijze een job zoveel mogelijk op het niveau van hun diploma. Collega Weyts voorziet ook in een vlotte behandeling van erkenningsaanvragen binnen de tien werkdagen. Maar ook hier geldt dat je niet voor elke job een erkenning van je diploma nodig hebt. In de zorg is dat bijvoorbeeld wel nodig. Dus ook hier geldt dezelfde oproep aan werkgevers: kijk naar de competenties van de werkzoekenden en vraag niet standaard om deze procedure bij het National Academic Recognition Information Centre (NARIC) te doorlopen.

Ik denk dat we ook moeten durven te benoemen dat het leefloon niet altijd activerend werkt, want dat is ondertussen wel duidelijk. OCMW's kunnen echter ook ingrijpen op het leefloon wanneer een leefloner niet voldoende inspanningen doet om werk te vinden, in dit geval dus ook bij Oekraïners. Inschrijving bij VDAB alleen is dus niet voldoende. Vanaf het begin van de oorlog zette VDAB haar volledige dienstverlening open voor Oekraïners. Zo worden er de komende tijd nog dertig jobbeurzen georganiseerd. VDAB werkt voor de vacaturewerking met de hashtag #werkplekvrij, waarmee werkgevers hun vacature kunnen labelen om aan te geven dat ze hun vacature ook openstellen voor de anderstalige nieuwkomers. VDAB stelt ook diverse ondersteuningsmaatregelen, zoals taalcoaching op de werkvloer, ter beschikking van werkgevers. Vanuit de diverse sectoren worden ook heel wat initiatieven genomen om Oekraïense vluchtelingen te begeleiden naar de arbeidsmarkt.

En wat onze Nederlandse collega's betreft: zij zijn natuurlijk heel goed in het opsmukken van statistieken, heel chauvinistisch dat ze zijn. We weten in alle eerlijkheid dat deze verschillen gedeeltelijk te verklaren zijn door het feit dat de verschillende interimcontracten van eenzelfde persoon worden opgeteld en dan krijg je natuurlijk een hoger percentage. Als je dat corrigeert, dan ligt de tewerkstelling in Nederland tussen de 40 en 60 procent.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, dank u voor uw antwoord. U haalt terecht aan dat inschrijven alleen niet de oplossing is. U weet dat mijn fractie de inspanningen steunt om mensen maximaal ingeschreven te krijgen. Ik vind vooral de cijfers van de hoogopgeleiden zeer relevant omdat het toch wel een kanttekening plaatst bij twee simplistische lijnen die we zien ten aanzien van de Oekraïense nieuwkomers, ten eerste dat we ze gewoon moeten dwingen om zich in te schrijven en dat alles dan opgelost zal zijn en ten tweede dat het leefloon ervoor zorgt dat men geen werk wil zoeken. U zegt het zelf dat het soms remmend kan werken, maar het is zeker wat de hoogopgeleiden betreft allerminst een argument.

Mensen die hoogopgeleid zijn in Oekraïne willen hier aan de slag en willen werken. De grote meerderheid wil absoluut werken. Het leefloon helpt hen om hier op hun poten terecht te komen, om het zo te zeggen, en zorgt er ook voor dat een deel van de kosten kunnen worden gedragen, maar men wil aan de slag. Ik denk dat we er echt alles aan moeten doen om ervoor te zorgen dat mensen, en in het bijzonder hoogopgeleide werkzoekenden, georiënteerd worden naar jobs die hen helpen om hun leven hier op te bouwen. Ik denk dat we niet de fout mogen maken door te denken dat zij allemaal terug zullen keren, integendeel. Ik denk dat velen hier een leven willen opbouwen en we moeten ervoor zorgen dat zij dat ook zo snel mogelijk kunnen.

Ik ben blij te horen dat u met minister Weyts zorgt voor een snelle erkenning. Maar, zoals u ook aangeeft, is het niet altijd nodig om alle competenties te erkennen om aan de slag te kunnen. Ik denk daarbij ook aan onze bedrijven. Maar ik zou ook naar het onderwijs toe willen kijken of er niet meer mogelijkheden zijn. Ik herhaal nog maar eens het voorbeeld van een leerkracht Engels. Zeker in de hogere jaren van ons secundair onderwijs kan volgens mij een leerkracht Engels die het Nederlands nog niet volledig machtig is, daar wel aan de slag voor een kortere periode. Het is een anekdotisch voorbeeld maar ik denk dat het toch iets is waar we oog voor moeten hebben om ervoor te zorgen dat we hen zo snel mogelijk aan de slag krijgen. Ik doe dus nogmaals een warme oproep om met VDAB, met de werkgevers en ook met de Vlaamse overheid als werkgever te kijken of we daar nog een extra inspanning kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, dank u wel. Ik ga helemaal met u akkoord als u zegt dat het leefloon absoluut niet activerend is, zeker en vast niet naar de steden en gemeenten toe. Als je weet dat er federaal beslist is dat zij 135 procent van het leefloon krijgen uitbetaald gedurende de eerste vier of vijf maanden en dat daarna teruggeschakeld wordt naar 125 procent, dan wordt daar een cruciale fout gemaakt en maakt dat het voor VDAB enorm, enorm moeilijk om te activeren. Onze lijn daarin is altijd om die mensen bed, bad en brood te geven en geen leefloon om ze verder aan te zetten tot werk.

Zoals u hebt aangehaald, denk ik ook dat heel wat mensen die hier momenteel zijn, hier nog een tijdje zullen blijven want de oorlog is nog niet voorbij. Het is ook zo dat heel wat van die mensen hier misschien een leven hebben opgebouwd en hier nadien zullen blijven. Die lessen Nederlands zijn absoluut noodzakelijk. Maar als je dan ziet dat 15.000 Oekraïners Nederlandse taallessen volgen en je ziet de discrepantie met het aantal mensen dat aan het werk is, dan vind ik dat we daar een heel groot verschil tussen hebben. De discrepantie tussen die twee toont volgens mij aan dat heel wat mensen bereidwillig zijn om te integreren en dus volgens mij ook heel wat mensen bereid zijn om te gaan werken. Het is goed geweest om de OCMW's en de steden en gemeenten aan te schrijven maar er is dringend nood aan een verplichting, aan decretaal werk via bijvoorbeeld een activeringsdecreet zodat men dat ook voor andere categorieën van leefloners kan gebruiken. Mij allemaal goed, maar zorg ervoor dat dat decretaal geregeld wordt en dat er dan ook schot in de zaak komt.

Ik ben absoluut akkoord dat VDAB de mensen moet inschrijven, maar daarna moet er een traject op maat zijn. Als we zien dat daar heel wat hoogopgeleide mensen tussen zitten, dan moeten we heel specifiek voor die mensen bekijken welke loopbaan wij voor hen hier in Vlaanderen uitgewerkt zien. Maar ik vind niet omdat iemand hoogopgeleid is, dat die daarom ook onmiddellijk in zijn eigen sector moet werken. Daar kunnen we zeer flexibel mee omspringen. Ik zie daar wel een kans om het Nederlands te leren, in oefenkansen, ook al is dat niet direct op het niveau van het diploma van die mensen, maar om al onmiddellijk van start te kunnen gaan en Nederlands te leren om dan via een individueel traject naar andere mogelijkheden voor die mensen te kijken. Ik denk niet dat we moeten wachten tot dat diploma erkend is en tot die mensen Nederlands kunnen. Dat is een fout die we in het verleden hebben gemaakt met andere mensen die hier inburgeren. Daar zijn we met deze Vlaamse Regering volledig van afgestapt en die fout moeten we ook met de Oekraïners niet maken.

Er zijn ook extra bemiddelaars en ik denk dat die twintig extra bemiddelaars veel werk aan de winkel hebben en ik wens hen daarbij heel veel succes. De steden en gemeenten en VDAB samen moeten dus absoluut een versnelling hoger schakelen. Die 15.000 mensen zijn het bewijs: zij zijn bereid, ze staan klaar. Het leefloon is

een federale discussie, denk ik, en daarover kent u ondertussen uitgebreid onze opinie. U zit natuurlijk samen met Open Vld en met Vooruit in de Federale Regering. Ik kan enkel en alleen nogmaals oproepen om dat volledig te herbekijken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb in het verleden, net als collega De Vreese, hierover al verschillende keren vragen gesteld, en ook in de plenaire. De eerste keer was zelfs in oktober, meen ik, en ik herinner met dat ik van in het begin heel duidelijk heb gevraagd naar een veel actievere VDAB.

Ik denk dat er drie dingen moeten gebeuren: ten eerste de steden en gemeenten erop wijzen dat ze op niemand moeten wachten, ook niet op de federale overheid, en dat ze vandaag al een activeringsplicht kunnen opleggen en die al kunnen koppelen aan het equivalent leefloon. Ik ben blij dat de brief geschreven is.

Ten tweede vind ik dat we daarin een stap verder moeten gaan. Ik denk dat we de steden en gemeenten ook voor een stuk moeten responsabiliseren. We stellen daar zelf, als Open Vld, voor om een soort bonus-malussysteem in te voeren zodat je de gemeenten die effectief vooruitgang boeken met Oekraïense vluchtelingen aan het werk te krijgen, daar ook voor beloont en dat je degenen die achterblijven ook sanctioneert.

Ten derde, en op die nagel blijf ik echt wel kloppen, VDAB moet echt beter. Die moet veel actiever en veel meer hands-on aan het werk gaan. Ik moet zeggen: het is goed dat u nu die verplichte inschrijving gaat doen, maar het stelt mij echt niet gerust dat we daarmee het probleem gaan oplossen. Waarom stelt me dat niet gerust? De reactie van de woordvoerder van VDAB op onze voorstellen was tweërlei. Ik paraphraseer het een beetje: "Kijk niet naar Nederland. Zij hebben wel een veel hoger aantal van die mensen die aan het werk zijn, maar dat zijn eigenlijk allemaal maar kleine, tijdelijke, slechte jobs. Die vergelijking moet je dus niet maken, want wij gaan het beter doen. Wij gaan zorgen voor een verdiepend traject, wij gaan zorgen voor coaching, wij gaan zorgen voor taalopleiding." Mijn haren gaan rechtop staan als ik dat zie, als je weet dat er maar 23,3 procent van hen die zijn ingeschreven bij VDAB aan het werk zijn. Ik heb de cijfers hier. Er zijn er 7397 ingeschreven bij VDAB, 1726 zijn eind februari aan het werk. Dat is 23,3 procent. Minder dan een op de vier van de Oekraïense vluchtelingen die VDAB vandaag begeleidt zijn aan het werk. Ik vind niet dat je dan met je vingertje moet wijzen naar Nederland waar men er tussen 40 en 60 procent aan het werk heeft, zoals ik net gehoord heb.

Ik maak me dus echt wel zorgen dat gewoon inschrijven niet genoeg zal zijn. Zeker op een moment dat we een knelpunteconomie hebben waarin er duizenden jobs vrijstaan, denk ik dat we van VDAB moeten blijven verwachten dat ze veel meer hands-on zijn. Ze zijn eindelijk gestart met jobbeurzen. Dat is een suggestie die ik in oktober heb gedaan. Men is daar eindelijk mee gestart, en men begint nu ook te zien dat het wel degelijk helpt. Ik zou echt willen vragen, minister, dat u op die nagel blijft kloppen, en dat men stopt met alles in trajecten te steken met coaching. Het enige wat helpt is dat we er snel werk van maken, want voor je het weet is de oorlog voorbij – ik hoop het voor die mensen – vooraleer we in de buurt komen van de Nederlandse cijfers.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik wil zelf ook even reageren. Ik vind het inderdaad belangrijk dat we het potentieel van deze mensen voor onze arbeidsmarkt benutten. Dat is zowel maatschappelijk als economisch zeer relevant. Ik denk dat daarvoor de juiste dingen gebeuren, alleen kan het soms nog wat sneller en nog wat meer. Ik zie dat het aantal taalopleidingen de goede richting uit gaat, maar ik denk dat de nood aan taalopleidingen bij deze groep rond de 99 procent is, dus daar kunnen we allicht nog wat extra aanbod voor aanbieden.

Anderzijds, collega's, denk ik dat we ook een klein beetje correct moeten blijven. Als veertig procent van de Oekraïners hier werkervaring heeft, dan is dat heel vergelijkbaar met Nederland. We moeten niet voortdurend onszelf kastijden en daar het grote voorbeeld zien, wat het niet is. Ten tweede, ik dacht dat er twee Open Vld's zijn, maar er zijn dus drie Open Vld's. Er is de Open Vld van Lachaert die eist dat er ingezet wordt op inburgering, er is de Open Vld van Somers die zegt 'geen inburgering', en er is ook nog de Open Vld van Ongena, die ik iets sympathieker vind, en die nog een iets andere piste heeft. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

Ik denk, collega's, dat er nood is aan wat eenduidigheid, ook naar die groep zelf. Die groep heeft nood aan traject en aan begeleiding. Ik denk dat mensen die het Nederlands niet machtig zijn, deze taal en cultuur niet kennen en absoluut geen voeling hebben met de manier waarop er hier wordt gewerkt, wel degelijk nood hebben aan een traject. Maar uiteraard kunnen werk en werkervaring daar ook een belangrijk onderdeel van uitmaken. Een decretale piste kan ervoor zorgen dat we een stok achter de deur hebben, en ik betreur het een beetje dat die door minister Somers blijkbaar wat moeilijker is gemaakt. Op die manier dreigen we wat tijd te gaan verliezen. Maar ik ben blij, minister, dat u andere oplossingen ziet om alsnog een decretale stok achter de deur te hebben. Misschien kunt u daarbij nog wat toelichting geven: op welke manier denkt u die stok achter de deur decretaal te kunnen verwezenlijken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik bevestig dat ik in de schoot van de regering met een voorstel zal komen om een apart decreet te maken om ze verplicht in te schrijven. Daarover is er geen enkele discussie. Maar u weet allemaal dat ik vanaf dag één – en dat hebben ze bij VDAB ook zo ervaren – iemand ben die positief VDAB wil aanjagen om samen op die belangrijke taak en die belangrijke opdracht die ze hebben, voluit die uitdaging aan te gaan. Maar ik vind ook dat het onze plicht is om de dingen die ze goed doen, en de cijfers die er zijn, correct en juist te duiden. Op beroepsactieve leeftijd is er 23 procent dat al werkervaring heeft en van diegenen die zich hebben ingeschreven bij VDAB, heeft 37 procent werkervaring. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

Het is belangrijk dat de cijfers correct zijn. We mogen samen kritisch zijn, maar we moeten de dingen juist zetten. Ik vind het wel belangrijk om dat hier even te benadrukken en te onderstrepen.

Collega De Vreese, het leefloon is inderdaad een uitdaging naar de toekomst toe. Retroactief is het niet mogelijk. Men zit daar in Europese context. Men heeft op een bepaald ogenblik gekozen voor die 130 procent richting lokale besturen. Ik denk niet dat dit altijd heel stimulerend heeft gewerkt. Dat is, zeker wat mij betreft, voor evaluatie vatbaar. Maar goed, we nemen in Vlaanderen onze maximale verantwoordelijkheid. We gaan het nu doen voor de Oekraïense vluchtelingen, maar ook veel ruimer. In de context van de uitdagingen om niet-beroepsactieven te activeren vind ik het ook belangrijk om alle leefloners, in een samenwerking tussen VDAB versus OCMW's, nog sneller toe te leiden naar de vele vacatures.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord voor een slotbedenking.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, ik ben wat onder de indruk van de vurigheid van de discussie. In alle eerlijkheid, ik denk dat geen enkele Oekraïense nieuwkomer gebaat is met een potje oorlog op hun rug binnen de Vlaamse Regering. Mijn oproep is 'get your act together'. Jullie zitten samen in de regering. Ik waardeer de openheid naar de oppositie toe om de verdeeldheid hier duidelijk te laten blijken. Maar het is een te belangrijk thema om elkaar vliegen proberen af

te vangen. Probeer samen een manier te vinden om mensen zo snel mogelijk naar werk te oriënteren, mensen die willen werken.

Ik wil aansluiten bij wat collega De Vreese aanhaalde. Ik denk dat, wat die taal betreft, we echt moeten kijken naar wat ik zou noemen 'duale trajecten' waarbij men op de werkvloer het Nederlands kan leren. Niemand ontkent het belang van het Nederlands. Maar laat ons alstublieft de fout niet maken om mensen eerst op wachtlijsten te plaatsen, eerst in een taalcursus te steken, alvorens ze kunnen beginnen te werken. Ik denk dat we samen met het bedrijfsleven moeten kijken hoe mensen zich zo snel mogelijk op de werkvloer de taal eigen kunnen maken. Dat is de beste manier om hen in onze samenleving duurzaam te verankeren.

De voorzitter: Die dertig jobbeurzen kunnen helpen.

Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Er werd mij al gevraagd of ik vandaag rood draag als statement. Maar ik zal eventjes aansluiten bij collega Verbeurgt. Er is inderdaad niemand bij gebaat om naar elkaar te wijzen, aangezien dit een gedeelde verantwoordelijkheid is.

Collega Ongena, minister, het is nogal moeilijk om van VDAB te verwachten dat ze iedereen aan het werk helpen als ze de gegevens niet hebben. We verwachten van de OCMW's, waar de leeflonen worden toegekend, dat zij verantwoordelijkheid dragen en samen met VDAB bekijken wat een gepast traject kan zijn om die mensen te activeren. Ik heb hier de cijfers. Het onderscheid tussen de cijfers van december en een maand later, varieert met een duizendtal mensen die extra werden ingeschreven. Duizend mensen is veel, maar absoluut nog niet voldoende. Daar lag inderdaad toen al een taak voor de OCMW's en voor de steden en gemeenten weggelegd.

Laat ons niet naar elkaar wijzen. Laat ons samenwerken. Laat ons bekijken hoe we die mensen het beste ter hulp kunnen schieten. Die mensen hebben een enorm trauma achter de rug. Ze zijn hier nu een jaar. Laat ons bekijken hoe ze zich hier thuis kunnen voelen en hoe ze mee zelfstandig aan onze samenleving kunnen deelnemen. Hun kinderen gaan hier naar school. Ze leven met een grote bezorgdheid over die oorlog. Laat ons hen ondersteunen.

Laat me er nog een keer heel duidelijk op wijzen waar het voor ons verkeerd is gelopen. Dat is de beslissing van de Europese Unie geweest om aan die mensen een statuut van tijdelijk ontheemde toe te kennen, op onze vraag, op vraag van toenmalig staatssecretaris Sammy Mahdi. Maar toen is er ook gevraagd om dat leefloon onmiddellijk toe te kennen. En dat is een beslissing die enkel en alleen bij de federale overheid ligt. Die 135 procent en daarna nog eens 125 procent, zit ook puur bij de Federale Regering. Dat heeft tot problemen geleid en ervoor gezorgd dat VDAB niet op de hoogte is van al die mensen. Die zaak is van in het begin verkeerd gelopen, maar nu kan er wel remediërend opgetreden worden. Maar ook daarop zitten we nog altijd te wachten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het 'Aan de bak'-programma van VDAB – 1478 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, dit gaat over het belang van het 'Aan de bak'-programma van VDAB. We weten dat het voor ex-gedetineerden belangrijk is om zich te re-integreren, ook via tewerkstelling. Vaak is dat ook een voorwaarde om vervroegd vrij te komen onder voorwaarden. Daarvoor wordt ook VDAB ingeschakeld. Het Aan de bak-programma focust op talentontwikkeling en werk. Een detentieconsulent start een traject naar werk op met de gedetineerde en kijkt dan ook naar een vrijstelling. Ik had recent een schriftelijke vraag ingediend. Daaruit blijkt dat er vorig jaar, in 2022, 828 gedetineerden hebben deelgenomen aan dat programma. Het is wel opvallend dat we alleen weten wie er instroomde. Nadien ontbreken de data omdat VDAB geen strafrechtelijke gegevens mag verwerken. Zo is het ook niet mogelijk om de resultaten in kaart te brengen.

Minister, daarom heb ik de volgende vragen ingediend. Hoe brengt VDAB de resultaten van het Aan de bak-programma in kaart? Hoe worden de effecten ervan gemeten? Hoe evalueren VDAB en u het programma? Wat zijn de mogelijke aandachtspunten en verbeterpunten? Hoe wordt er samengewerkt met de consultants van de gevangenis? Hoe stromen die ex-gedetineerden door naar VDAB? Hoe gaat VDAB met hen aan de slag?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, dank u wel. Wat u zegt, klopt: VDAB kan inderdaad geen strafrechtelijke gegevens verwerken. VDAB beschikt niet over de datum van vrijlating. Er is bijgevolg geen uitstroommeting naar werk beschikbaar na de invrijheidstelling. Wel kunnen we kijken naar het aantal trajecten. Het zijn vooral gedetineerden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die een beroep doen op VDAB. De detentieconsulenten starten een traject op, op maat van de gedetineerde. Daarbij wordt afgestemd met het hulp- en dienstverleningsaanbod in de gevangenis.

VDAB is een partner in het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025, onder coördinatie van collega Demir. VDAB sluit ook structureel aan bij de beleids- en coördinatieteams in de diverse gevangenissen. Op die overlegmomenten komen onder andere de onderlinge samenwerking en de afstemming op elkaars werking aan bod. Ik begrijp dat die samenwerking goed verloopt. VDAB onderzoekt hoe gedetineerden sneller kunnen worden benaderd om hun traject naar werk of opleiding op te starten. Ik verwijs ook graag naar de participatie van VDAB aan de diverse ESF-projecten (Europees Sociaal Fonds) rond een lokale en bovenlokale netwerkorganisatie voor gevangenissen. De projecten gingen van start op 1 september van vorig jaar en werken uitdrukkelijk rond het onderwerp samenwerking en netwerking binnen de complexe context van een gevangenis.

Het al dan niet hebben van werk is een belangrijk criterium in de afweging van de strafuitvoeringsrechtbank om iemand al dan niet vervroegd vrij te laten. De detentieconsulenten van VDAB leveren een bijdrage aan het reclasseringsplan. Dat is ook belangrijk. VDAB ondersteunt de veroordeelde gedetineerden in hun zoektocht naar werk of door hen te oriënteren naar een beroepsopleiding, ook rekening houdend met de restricties die worden opgelegd door justitie. Ook dat is natuurlijk een heel belangrijke maatregel. Dat kadert dus in de bredere aanpak en ambitie om de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen te verhogen. Zij zijn wat mij betreft dus ook een deel van de grote groep niet-beroepsactieven.

Zoals eerder aangehaald, beschikt VDAB niet structureel over de datum van vrijlating. Een gedetineerde kan dat wel zelf laten weten aan VDAB, en zo kan daarop door hen worden geanticipeerd. De detentieconsulent van VDAB zorgt voor een warme overdracht van de gedetineerde naar de lokale VDAB-bemiddelaar, die het traject dan ook verder opneemt. Eenmaal uit de gevangenis worden de ex-gedetineerden op dezelfde manier behandeld en benaderd als alle andere burgers

die nood hebben aan dienstverlening van VDAB. Zij hebben bijgevolg ook toegang tot het volledige aanbod van VDAB en zijn partners.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het is natuurlijk goed dat we ook die groep proberen te betrekken bij de Vlaamse arbeidsmarkt en dat we hen ook de kans geven om te re-integreren. VDAB heeft net de expertise en de kennis om die mensen te begeleiden en toe te leiden naar de arbeidsmarkt.

Ik heb de vraag naar die trajecten al regelmatig gesteld. Ik vind het zo jammer dat door de privacy de gegevens over uitstroom niet kunnen worden uitgewisseld. Ik vraag me dan af hoe we zulke programma's en projecten kunnen evalueren als we de resultaten niet kunnen meten. Kan er niet worden gezocht naar een andere manier om te kijken hoe goed projecten verlopen, hoe de uitstroom verloopt? Er is wel een mogelijkheid om contact te houden. Minister, ziet u daar een manier om resultaten te kennen? Ik vind het bijzonder jammer. Ik snap de reden waarom bepaalde gegevens worden beschermd, maar ik vraag me af of er geen alternatieve mogelijkheid is om er een evaluatie van te maken en conclusies uit te trekken.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik denk dat u zelf de correcte analyse maakt en aangeeft waarom het vandaag nog niet kan. Het is natuurlijk een gevoelig thema. Zeker iemand die volledig vrij is, moet in volle vrijheid en gelijkheid toegang kunnen hebben tot VDAB en haar dienstverlening. Het sluit niet uit dat we met de strafuitvoeringsrechtbanken eens in overleg kunnen gaan om na te gaan of we data-uitwisseling kunnen doen. Ik begrijp dat het uw vraag is om een goede evaluatie te kunnen maken van hoe met die personen kan worden gewerkt richting werk. Ik neem die vraag wel mee.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de enclavewerking bij maatwerkbedrijven – 1485 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Inderdaad, dat is mijn laatste vraag voor vandaag. We hebben de ambitie op Vlaams niveau om die kloof tussen de reguliere en de sociale economie te dichten. Steeds meer maatwerkbedrijven voeren opdrachten uit voor reguliere ondernemingen. Er is daar een groot potentieel, er zijn ook goede praktijken die inspirerend kunnen werken. Dat hebben we ook vooral gezien tijdens de coronacrisis.

In sommige gevallen gaat een ploeg van een maatwerkbedrijf ook met begeleiding aan de slag op de werkvloer in een onderneming. Bij de enclavewerking worden doelgroepwerknemers ingeschakeld in een reguliere onderneming. Het maatwerkbedrijf voorziet de begeleiding en zorgt ook dat er een begeleider is op de werkvloer. In de praktijk heb ik ook al een aantal interessante praktijkvoorbeelden kunnen ontdekken. En dat is ook heel boeiend om te zien, hoe die doelgroepwerknemers floreren in het bedrijf en zich identificeren met de onderneming waar ze aan de slag zijn. Ze krijgen daar ook heel veel opportuniteiten, ze zijn daar goed omkaderd in een goede context.

Op basis van een schriftelijke vraag, nummer 235, stel ik vast dat het aantal enclavewerkingen is afgenomen. Ik zie dat er in 2019 162 enclaves werden uitgevoerd en vorig jaar, in 2022, waren dat er nog 122.

Daarover had ik nog drie vragen. Wat is volgens u de reden van de terugval van het aantal enclaves door de maatwerkbedrijven? Hoe wordt de enclavewerking gestimuleerd? En welke rol kan Vlaanderen spelen om de enclavewerking te promoten bij ondernemingen? Hoe verhoudt de enclavewerking zich tot het individueel maatwerk? Wat zal de impact zijn van het individueel maatwerk op de enclavewerking? Dank u wel.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel. Ik vind die enclavewerking heel belangrijk. U weet dat ik graag bruggen bouw, en zeker tussen de reguliere economie en de sociale economie en vice versa. Ik denk dat de enclavewerking daar heel erg bij kan helpen.

Enkele weken geleden bezorgde ik u dus inderdaad die data omtrent het aantal enclavecontracten. Die data tonen – zoals u terecht aangeeft – ook een dalende trend sinds 2019. Toch omvat deze data enkel de nieuw ontvangen enclavecontracten, dus we moeten hier nog de nodige voorzichtigheid aan de dag leggen om daaruit al verdere conclusies te trekken. Een dalend aantal contracten betekent niet noodzakelijk dat het aantal enclave-uren ook dalende is. Mogelijke verklaringen kunnen zijn dat de schaalgrootte van de opdrachten gestegen is. En bovendien zijn er bij het begin van collectief maatwerk, in 2019, ook heel wat reeds lopende contracten binnengebracht die reeds langer liepen, maar nog niet ingebracht waren.

Ik wil echter ook meegeven dat de sector het zeer goed doet. Zowel de invulling als het aantal gepresteerde uren – waar de enclave-uren naast heel wat andere deel van uitmaken – kent een stijgende trend. Daar moeten we dus ook blijvend oog voor hebben.

Heel wat ondernemingen in Vlaanderen kennen ondertussen onze sector en werken er ook nauw mee samen. Desalniettemin is dit wat mij betreft toch een nagel om op te blijven kloppen. Onbekend is nog altijd onbemind. Een gerichte communicatie kan helpen om de beeldvorming en kennis over de sector verder te versterken. We hebben ook een hele communicatiestrategie opgezet om daar meer op in te zetten. Tussentijdse resultaten werden recent ook gedeeld, en dat zal ook in de toekomst verder gedaan worden. Uit een recente bevraging van het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) bij ondernemers, heeft de sector dus wel een positief imago, wat ook wel hoopvol stemt.

Een belangrijke rol is denk ik ook wel weggelegd voor die lokale regisseurs sociale economie. In hun rol van regisseur ontwikkelen zij een visie op hoe de sociale economie lokaal vorm kan krijgen. Ze stimuleren daarbij ook samenwerking binnen de sociale economie tussen de reguliere en de sociale economie. Vanaf 2023 werd de rol van de lokale regisseurs uitgebreid tot het bredere lokale werkgelegenheidsbeleid en werd tegelijkertijd het jaarlijks budget verhoogd naar 3 miljoen euro.

Zoals ook al meegegeven in uw schriftelijke vraag zie ik de start van het individueel maatwerk zeker niet als een bedreiging. Dus de enclavewerking en individueel maatwerk zijn wat mij betreft complementair. Een regulier bedrijf zal in de toekomst de afweging kunnen maken om voor het ene systeem, dan wel voor het andere te kiezen of zelfs een combinatie van beide toe te passen in een en dezelfde onderneming.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel, minister, voor het antwoord. We weten sowieso dat die samenwerkingen positief verlopen, en je hoort ook dat de reguliere bedrijven die al met enclavewerking bezig zijn daar heel positief over zijn. Die

willen ook vaak die samenwerkingen blijven verderzetten. Zo wordt ook een stukje administratie, of een soort van extra begeleiding of zorg, uit hun handen genomen. Ik vind het dus ook goed dat we daar verder op inzetten, en dat we die samenwerking en enclavewerking verder promoten.

Die verhoogde samenwerking staat in contrast met de cijfers over de enclavewerking. Ik vroeg in mijn schriftelijke vraag ook naar het aantal doelgroepwerknemers die betrokken zijn, maar daar ontbreken dan cijfers. Ik vind dat dus een beetje raar dat daar niks over geweten is. Mijn voorstel is eigenlijk dat het misschien iets is dat we in de regeling der werkzaamheden moeten aankaarten, maar ik zou dat graag verder willen onderzoeken.

Naar aanleiding van de verdere uitrol van het individueel maatwerk en de samenwerking tussen de reguliere sociale economie, moeten we dat misschien samen verder bekijken. Maar ik vind het een beetje raar dat die cijfers ontbreken over die enclavewerking. Ik weet niet of u daar misschien een reden of antwoord voor hebt waarom dat niet meegegeven kon worden? Ik denk dat daar misschien nog ergens gezocht moet worden naar hoe we die gegevens kunnen verkrijgen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik wilde graag tussenkomen of aansluiten op de vraag, omdat ik in het verleden ook al vragen heb gesteld rond de enclavewerking en het toch ook wel frappant vind dat we daar de monitoring of de cijfers niet hebben. En ik herhaal de uitdrukkelijke vraag om daar verder aan te werken, omdat dat toch wel iets is dat heel belangrijk is naar de sociale economie toe.

Dat is eigenlijk aansluitend bij de vraag van mijn collega, om daar toch werk van te maken, ook op het terrein, waar toch ook wel wat vragen rijzen, zeker naar aanleiding van de inkanteling in individueel maatwerk.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Misschien algemeen, collega's: ik begrijp dus dat ons Departement Werk en Sociale Economie op dit moment nagaat hoe ze de monitoring kunnen verbeteren. En we zijn daar natuurlijk voor een stukje afhankelijk van het federale niveau om bepaalde data te krijgen, om die monitoring correct te doen, en daar de juiste conclusies en evaluaties te kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Daar wringt het schoentje regelmatig, maar misschien ga ik dat nog even in de regeling der werkzaamheden verduidelijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de erkenningsprocedure van de dienstenchequeondernemingen – 1507 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, het is al een paar keer in de commissie aan bod gekomen, maar ik leer veel bij. Naar aanleiding van een eerdere discussie in de plenaire vergadering over de dienstenchequesector, ben ik wat gaan lezen over de procedure om als dienstenchequeonderneming erkend te worden. Dan kom ik automatisch uit bij de commissie.

Om als dienstenchequeonderneming erkend te worden door de Vlaamse Gemeenschap moet een bedrijf verschillende stappen ondernemen. Na het volgen van een verplichte opleiding, het opstellen van een ondernemingsplan en het betalen van een borgsom, bestaat de laatste stap in de erkenningsprocedure in het voorleggen van een dossier bij de erkenningscommissie. Na een positieve beoordeling, wordt de erkenning voor een onbepaalde tijd toegekend, maar die erkenning kan op elk moment worden ingetrokken. Als er een probleem is, komt er een advies van die erkenningscommissie, heb ik begrepen. De commissie spreekt zich dan uit over het al dan niet intrekken van de vergunning. De intrekking kan met uitstel of onmiddellijk, als je onderneming niet voldoet aan een of meerdere reglementaire voorwaarden die de wet op de dienstencheques voorschrijft.

Zoals gezegd, is dit thema bij mij een beetje beginnen te dagen naar aanleiding van de discussie over het federale rapport dat we twee weken geleden in de plenaire vergadering hebben besproken. Er werd toen gezegd dat de rapporten op de erkenningscommissie konden komen. Ik ga ervan uit dat die rapporten intussen door de federale inspectie overgemaakt zijn aan de Vlaamse inspectie.

Minister, hoe evalueert u de erkenningsprocedure voor dienstenchequeondernemingen, waarbij ook de sociale partners een belangrijke rol spelen?

Hoe evalueert u de werking van de erkenningscommissie waarvan de adviezen komen?

Werden er in 2020-2022 vergunningen ingetrokken? Ging het om een intrekking met uitstel of om een onmiddellijke intrekking? Wat was de reden?

Bent u van oordeel dat de erkenningscommissie voldoende hefbomen heeft om de dienstenchequeondernemingen afdoende te controleren op het naleven van de wet?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, de erkenningsprocedure voor dienstenchequeondernemingen is vrij zwaar maar naar mijn mening belangrijk en noodzakelijk. Dienstenchequeondernemingen hebben namelijk een grote verantwoordelijkheid. Zij stellen vaak werknemers tewerk die anders op de reguliere arbeidsmarkt moeilijker tewerkgesteld konden worden en die in de dienstenchequesector wel in een sociaal beschermde omgeving kunnen werken aan degelijke loon- en arbeidsvoorwaarden. Het is verder ook een sector die sterk gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid. Daarbij vind ik het logisch dat de opgelegde erkenningsvoorwaarden goed worden opgevolgd en wanneer er inbreuken worden vastgesteld, er de mogelijkheid bestaat om de erkenning onmiddellijk in te trekken.

Dit gebeurt ook in de praktijk. Al wordt daar niet licht mee omgesprongen en wordt dit gedaan wanneer de inbreuken die gepleegd zijn een zodanige vorm hebben aangenomen dat ernstig mag worden getwijfeld aan de goede trouw van de onderneming en/of er sprake is van fraude. Dit betekent echter niet dat de andere ondernemingen, waar inbreuken worden vastgesteld, onbestraft blijven. Waar vastgesteld wordt dat er onterecht dienstencheques werden ingediend, wordt een fikse terugvordering opgelegd. Afhankelijk van de aard van de inbreuken kan ook een strafrechtelijke of administratieve sanctie worden opgelegd. In sommige gevallen kan een erkenning ook ambtshalve ingetrokken worden. Dat betekent dat er op basis van de vaststellingen onmiddellijk kan worden overgegaan tot intrekking van de erkenning, zonder tussenkomst van de commissie. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij faillissement of bij sociale en fiscale schulden die niet worden ingelost en waarvoor geen afbetalingsplan bestaat.

Mijn administratie en de Vlaamse Sociale Inspectie voeren uitgebreide controles uit bij de toekenning van een erkenning maar ook nadien. Dossiers worden grondig

voorbereid en doorgegeven aan de leden van de erkenningscommissie, die zowel werkgevers en werknemers bevat, die met hun uitgebreide ervaring en expertise de dossiers grondig analyseren en hierover adviseren. Ondernemingen worden nadien van het advies op de hoogte gesteld en hebben dan nog de mogelijkheid om verweermiddelen in te dienen of gehoord te worden, wat een beginsel is van behoorlijk bestuur. Daarna wordt een beslissing genomen op basis van het controledossier, het advies en de verweermiddelen die nadien nog zijn ingediend door de betrokken onderneming.

Ik geef, zoals gevraagd, cijfers. In 2022 waren er vier onmiddellijke intrekkingen via de commissie naar aanleiding van vastgestelde inbreuken, zeventien ambtshalve intrekkingen wegens schulden en vier wegens het faillissement van de onderneming. Verder waren er nog twee intrekkingen met uitstel maar deze werden uiteindelijk opgeheven omdat de betrokken ondernemingen zich opnieuw in regel hadden gesteld.

Als we kijken naar cijfers uit het recente verleden, dan stellen we gelijkaardige trends vast. In 2020 waren er drie onmiddellijke intrekkingen via de commissie naar aanleiding van vastgestelde inbreuken, vier ambtshalve intrekkingen wegens schulden en vijf wegens faillissement. Ook in 2020 waren er twee intrekkingen met uitstel maar deze werden ook opgeheven. In 2021 waren er twee onmiddellijke intrekkingen via de commissie naar aanleiding van vastgestelde inbreuken en acht ambtshalve intrekkingen wegens faillissement. Er waren dat jaar geen ambtshalve intrekkingen wegens schulden. Daarnaast was er nog een intrekking met uitstel die werd opgeheven.

Tot slot wil ik nog benadrukken dat de zojuist opgesomde cijfers jaarlijks meegedeeld worden door onze administratie in het evaluatieverslag van het dienstenchequestelsel. Deze rapporten staan ter beschikking op de website van de Vlaamse overheid.

U vroeg hoe het zit met de federale inspectie en het overmaken van gegevens. Zij hebben ons inmiddels laten weten dat zij dat niet gaan doen, er zijn dus enkel waarschuwingen. We krijgen er geen verdere informatie over.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik wil eerst even inpikken op dat laatste element. Dat overvalt mij wel. Ik denk dat men in het Waalse Gewest daar wel al mee aan de slag is gegaan, als ik goed ben geïnformeerd. Volgens mij zijn die daar wel overgedragen. Het signaal dat men die vanuit het federale niveau niet zou overdragen, vind ik een zeer vreemd signaal. Dat staat haaks op alles wat ik daar zelf over heb vernomen. Het is wel naast de scope van mijn vraag maar ik wil er wel op aandringen dat u toch nog eens checkt of het wel degelijk de federale partner is die niet op de overdracht wenst in te gaan. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

U bevestigt dat formeel? Dat is zeer vreemd. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

Eerlijk gezegd lijkt mij de zwaarte van de inbreuken irrelevant. De rapporten moeten gewoon worden overgedragen. Maar bon, die discussie moeten we misschien nog eens voeren.

Wat betreft de werking van de erkenningscommissie zelf, hebt u terecht aangegeven dat in die commissie ook de sociale partners zitten. Ik was ook wel geïnteresseerd om te weten hoe vaak er een verdeeld advies is, waarbij de commissie niet eenduidig is in haar advies en in hoeveel van die gevallen u als minister of de administratie het salomonsoordeel moet vellen.

Minister, u verwijst naar gevallen van zware fraude waarbij u ingrijpt. Ik denk dat het probleem is dat het bij sommige bedrijven vaak een opeenvolging is van signalen. Ik heb een heel concreet voorstel. Is er een lijst – misschien bestaat die al – waarbij de verschillende inbreuken, waarschuwingen, verwittigingen en signalen in verschillende dossiers opgelijst zijn per dienstenchequebedrijf? Zo kan men op den duur bijna een kruistabel krijgen en kan men eventueel toch een zekere systematiek vaststellen bij bepaalde bedrijven die nooit helemaal over de schreef gaan maar waar toch wel verschillende keren een alarmsignaal afgaat. Dat kan verhelderend zijn om mee te nemen zodat het niet case per case is. We hebben de federale inspectierapporten, we hebben bijvoorbeeld de coronasteunmaatregelen die niet correct werden toebedeeld, we hebben de problemen met tijdelijke werkloosheid en noem maar op. Als je die allemaal eens oplijst, krijg je misschien een ander verhaal. Ik zou willen vragen of die lijst beschikbaar is, of die al bestaat en of het misschien een idee is om ermee aan de slag te gaan.

Ik moet wat naar mijn woorden zoeken omdat ik nog altijd verrast ben door het eerste deel van uw antwoord. Ik ging eigenlijk ook vragen of de federale inspectie al was langsgesproken in de erkenningscommissie om dat rapport toe te lichten, maar ik vermoed dat dat dus ook nog niet gebeurd is.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik lees in de mail dat ze op dit ogenblik niets zullen overmaken.

U hebt een specifieke vraag gesteld over hoe vaak er een verdeeld advies is, maar dat moet ik nagaan.

Er is inderdaad een lijst, een soort register van de verschillende soorten inbreuken. Die bestaat wel. Op basis daarvan kan er preventief veel gericht worden gewerkt ter voorkoming van dergelijke inbreuken.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Als u de cijfers over de verdeelde adviezen nog kunt overmaken, zou ik dat zeer waarderen.

Is de lijst publiek toegankelijk of kan die ter inzage aan het parlement worden overgemaakt? Als de lijst niet publiek is, kan hij eventueel met parlementair inzagerecht worden gegeven. Voorzitter, dit kan misschien met het kabinet worden overlegd, maar het is interessant om die lijst te zien en te kijken hoe dat juist loopt.

Wat het laatste element betreft, doe ik toch nog maar eens de oproep om, ongeacht de zwaarte van de inbreuken die federaal zijn vastgesteld, al die rapporten over te maken – en ik zal er de federale collega's ook op aanspreken – aan Vlaanderen en de Vlaamse Sociale Inspectie om daarmee aan de slag te gaan. Eerlijk gezegd begrijp ik niet, en het kan me niet schelen wat de reden ervan is, dat die rapporten niet worden overgemaakt. Dat gaat er bij mij echt niet in. Ik ga er echt van uit dat u er alles aan hebt gedaan om die rapporten in handen te krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'fast track' voor buitenlandse onderzoekers – 1523 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, Vlaanderen heeft de ambitie om ook hoogopgeleide niet-Europese onderzoekers aan te trekken. Elf Belgische universiteiten trekken echter aan de alarmbel. De Vlaamse en de federale overheid laten door de te lange wachttijden kansen liggen om talent naar hier te halen. Onderzoekers kiezen dan vaak voor onze buurlanden, zeggen zij. Met een dergelijke arbeidskrapte kunnen we ons niet veroorloven om op die manier goede profielen te verliezen.

Een versnelde en vereenvoudigde procedure werd in 2016 ingevoerd. De EU vraagt om de gastovereenkomst te integreren in de 'single permit'. De universiteiten vrezen voor oplopende wachttijden daardoor. Ze vragen dan ook aan de Vlaamse en de Federale Regering om de doorlooptijden drastisch in te korten door echt werk te maken van een 'fast track'. Daarvoor moet onder meer voldoende personeel worden ingezet. De universiteiten zijn bovendien vragende partij om zelf meer verantwoordelijkheid op te nemen in het visumproces.

Ik heb eigenlijk al vanaf het begin van deze legislatuur aangedrongen op eenvoudigere procedures en snellere doorlooptijden, maar ook op het bekijken van het systeem in Nederland als het gaat over referenten en die fast track.

Er zijn zeker en vast stappen gezet. Via het nieuwe digitaal loket Working in Belgium verloopt alles digitaal en zal het eenvoudiger zijn om die dossiers op te volgen. Voormalig minister van Werk Crevits heeft geprobeerd daarin heel wat te ondernemen, zeker en vast toen haar duidelijk werd op welke manier die dossiers nog moesten worden behandeld. Er is dus verbetering geboekt, maar er is nog altijd veel werk aan de winkel.

Minister, wat is uw reactie op de noodkreet van de universiteiten? De universiteiten verwijzen naar de inzet van onvoldoende personeel. Is dat dan de oorzaak van de langere doorlooptijden? Welke mogelijkheden ziet u om de doorlooptijden verder in te korten? Welke initiatieven zult u daarvoor nemen? In welke mate zorgt het digitaal loket Working in Belgium nu al voor een eenvoudige en versnelde procedure? Wat kunnen we daar eventueel nog verder bereiken? Hoe kan er beter worden samengewerkt tussen de federale en de Vlaamse overheid? Staatssecretaris de Moor is van dezelfde partij. Ik denk dat het zeker en vast toch mogelijk moet zijn voor jullie om daar onderling duidelijke afspraken over te maken. De federale overheid voorziet enkel nog in een veiligheidscheck, waarbij de dossiers worden bekeken binnen de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) en dergelijke meer en ook worden gecheckt bij Staatsveiligheid en de militaire inlichtingendienst. Dat vind ik een noodzakelijke check, al is het maar één hit op de zoveel die daaruit komt. Ik sta er zeker en vast achter dat die veiligheidscheck grondig gebeurt. Het is zeker niet mijn bedoeling om te zeggen dat men die veiligheidscheck maar moet schrappen. Idealiter zou alles in één hand liggen, maar we zitten natuurlijk met een complexe staatsstructuur. Waar kan daar echter nog versneld worden gewerkt?

De universiteiten zijn vragende partij om meer verantwoordelijkheid op te nemen. Op welke manier kan dat eventueel gestalte krijgen? Welke mogelijkheden ziet u op dat vlak?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, dank u wel. Ik denk dat de noodkreet misschien toch een beetje te vroeg is geslaakt. Pas vanaf 1 maart van dit jaar moeten onderzoekers met gastovereenkomst een gecombineerde vergunning aanvragen. Voor andere werknemers is de gecombineerde vergunning als gevolg van een Europese richtlijn al sinds 2019 van kracht. Tot op vandaag werden vijf aanvragen voor een gecombineerde vergunning voor onderzoekers ingediend. Alle aanvragen voor onderzoekers met gastovereenkomst krijgen vanaf 1 maart een snelle behandeling. Dit vormt het pilootproject voor erkende referenten in Vlaanderen. De overheid legt de verantwoordelijkheid voor de naleving van de voorwaarden in handen van de referent. De wetenschappelijke instellingen zijn verantwoordelijk voor de concrete invulling van het onderzoeksprogramma en het diploma van de onderzoeker. Zij zijn daartoe erkend door het Belgian Federal Science Policy Office (BELSPO). Deze erkenning verantwoordt dus een snelle behandeling van de aanvragen.

In 2022 werd een recordaantal toelatingen tot arbeid verwerkt, met name 20.000. Ten opzichte van 2021, toen dat 12.000 was, gaat het om een aanzienlijke stijging van het aantal aanvragen, met 58 procent. Dat heeft een langere doorlooptijd met zich meegebracht. De gemiddelde doorlooptijd bedraagt momenteel 6 tot 8 weken en vertoont nu gelukkig een dalende trend. Er werden de afgelopen jaren een aantal tijdelijke medewerkers geworven. De dienst wordt komend jaar ook verder structureel versterkt. Het is de ambitie om tot rond 4 weken te komen, zonder echter in te boeten aan kwaliteit, natuurlijk. We zien namelijk dat inbreuken steeds vaker voorkomen. Economische migratie moet een betrouwbaar en kwaliteitsvol migratiekanaal blijven.

Het loket helpt ons om aanvragen vlot te ontvangen en beslissingen over te maken aan de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) en de aanvrager. Tot 2019 gebeurde elke aanvraag nog volledig op papier. Die tijd ligt gelukkig achter ons. Het uniek loket wordt in de loop van dit jaar uitgebreid met aanvragen arbeidskaart en aanvragen onbepaalde duur. Dit zal de dienst ongeveer twee voltijdsequivalenten (vte's) aan administratieve krachten besparen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Bedankt, minister. Als ik het goed begrijp, dan start het proefproject met die erkende referenten vanaf 1 maart. Bent u ook van plan om proefprojecten in andere categorieën uit te bouwen? Want in Nederland gaat dat bijvoorbeeld niet alleen over onderzoekers of wetenschappelijke instellingen maar gaat dat toch iets breder. Ik zal u verwijzen naar een dossier dat ik onlangs kreeg over iemand die verantwoordelijk is voor de human resources van een toprestaurant. Die werken heel vaak met studenten, maar ook met koks die zij uit het buitenland rekruteren, mensen die de top van de culinaire wereld zijn. Daar hoor ik – en houd u vast – dat de doorlooptijd, ook al zijn er positieve ervaringen, kan oplopen tot een jaar. Tegen dat het dossier is ingediend, op de stapel ligt bij de administratie en dan weer in het systeem wordt gestoken, en dan het traject dat daaraan voorafgaat ...

Op dit moment is het zo dat het dossier dat het eerst is binnengekomen, ook het eerst wordt bekeken: 'first in, first out'. Moeten we niet bekijken welke ondernemers en ondernemingen gescreend kunnen worden als geloofwaardig, waardoor zij referent zijn en die procedure voor die mensen sneller kan gaan? Ik ben zeer blij dat jullie met het eerste proefproject gestart zijn en ik verwacht daar hopelijk goede resultaten, maar ik denk dat we op dat vlak ook een stuk sneller kunnen gaan. En wat onderzoekers betreft stelt het me gerust dat u voorbereid bent om daar snel werk van te maken.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Bedankt, collega De Vreese. De proefprojecten starten inderdaad op 1 maart en daarbij worden universiteiten prioritair behandeld. Voor die doorlooptijd wordt er gewerkt aan een periode van twee weken, dus op zich is dat wel goed denk ik. We gaan inderdaad een decretaal initiatief nemen om het te kunnen uitbreiden.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik denk dat het een heel mooie ambitie is om die inderdaad tot twee weken te beperken, maar ook daar denk ik dat er nog een extra check is op het federale niveau, dus ik denk dat het ook daar belangrijk is om zeer duidelijke afspraken te maken en daar geen tijd te verliezen. Bedankt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.